Księgarnia „Czytaj" Łódź

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פּרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען.

נייער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 172	Łódź, Czwartek 25 lipca 1929 r.	זיבעטער יאָהרגאַנג	לאָדז דאָנערשטאַג, יז תמוז תרפ"ט	172

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71.

בּיוראָ פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

מלחמה אָדער שלום?

אַמעריקאַ נעמט צו הילף דייטשלאַנד צו דער שלום-אַקציע

סאָוויעטען קאָנפיסקירט אַ כינעזישע האַנדעלס-שיף

היינטיגער טאָג זאָל דעצידירען

רינא, 24. (ספּ. טעל.) ווי מען גיט איבער פון די קרייזען, וואָס שטעהען נאָהענט צום קרעמעל, ווערט היינט דאָ אין מאָסקווע ערוואַרט דער כינעזישער קאָנסול פון פינלאַנד, וועלכער איז טעלעגראַפיש בעפולמעכטיגט געוואָרען פון כינאַ צו פיהרען דירעקטע אונטערהאַנדלונגען וועגען דעם קאָנפליקט מיט דער מזרח-כינעזישער באַהן.

אין מאָסקווע גלויבט מען, אַז די כינעזישע רעגירונג וועט אָננעהמען דעם פאָרשלאַג תיכף צו-נויפצורופען אַ ספּעציעלע קאָנפערענץ, וואָס זאָל האָבען די אויפגאַבע צו ערלעדיגען דעם קאָנפליקט אויף אַ פרידליכען אופן.

כינאַ וויל שלום

פּעקין, 24. (אטע) דער נאַנקינער אויסערן-מיניסטער האָט פערעפענטליכט פאָלגענדע אָפיציע-לע ערקלערונג: אין דער לעצטער צייט ווערען אין דער אויסלענדישער פּרעסע פערשפּרייט ידיעות, אַז די כינעזישע רעגירונג אָרגאַניזירט חיים-נאָרדישע אָפּטיילונגען צו בעפאַלען די סאָוויעטען, די כינעזי-שע רעגירונג לייקענט קאַטעגאָריש אָפּ די דאָזיגע ידיעות, כינאַ וויל נישט קיין קריג מיט די סאָוויעטען און די רעגירונג האָט נאָך נישט אויפגעגעבען די האָפנונג צו קומען אין אַ פערשטענדיגונג מיט די סאָוויעטען.

טאָקיאָ, 24. (ספּ. טעל.) דער כינעזישער געזאַנדטער אין טאָקיאָ, האָט געהאַט אַ לענגערן געשפּרעך מיט'ן יאַפּאַנישען אויסערן-מיניסטער, אין וועלכען ער האָט ערקלערט, אַז כינאַ וואָלט געוואָלט אונמיטעלבאַר אונטערהאַנדלען מיט סאָוויעט-רוס-לאַנד. אויב דאָס וועט זיך אָבער אַרויסווייזען אַלס אונמעגליך, איז כינאַ מסכים אויף דער פערמיט-לונג פון יאַפּאַן.

פּאַריז, 24. (ספּ. טעל.) נעכטען איז פאָרגע-קומען אַ געשפּרעך צווישען כינעזישען אַמבאַסאַדאָר און פראַנצויזישען אויסערן-מיניסטער בריאַן. דער כינעזישער אַמבאַסאַדאָר האָט אונטערגעשטראָכען די סתירה צווישען די פרידליכע שטרעבונג צו שלום פון כינאַ און די קריגערישע שטעלונג פון סאָוויעט-רוסלאַנד. דער כינעזישער אַמבאַסאַדאָר האָט פער-ענדיגט מיט דעם, אַז צום פעלקער-בונד האָט זיך כינאַ נאָך נישט געווענדעט, ווייל סאָוויעט-רוסלאַנד איז ווי אין פעלקער-בונד נישט אָנגעשלאָסען.

די לאַגע פערשאַרפט

לאָנדאָן, 24. (ספּ. טעל.) די רוסישע גענע-ראַל-קאָנסולען אין כאַרבין און מוקדען האָבען נעכ-טען נאָך מיטאָג דערהאַלטען אַ דרינגענדע דעפּעשע פון מאָסקווע, אַז נאָך דינסטאָג ביינאַכט זאָלען זיי פערלאָזען כינאַ און קומען קיין וולאַדיוואָסטאָק.

די דאָ... דעפּעשע האָט אַרויסגערופען גרויס איבעראַשונג אין די כינעזישע רעגירונגס-קרייזען, וועלכע האָבען געמיינט, אַז די סאָוויעטען וועלען אָנהייבען נייע אונטערהאַנדלונגען, און פּלוצים גאָר אַ פערשאַרפונג אין דער לאַגע.

קאָנפיסקירט אַ כינעזישע שיף

וואַשינגטאָן, 24. (ספּ. טעל.) דאָס אַמע-ריקאַנישע אויסערן-מיניסטעריום האָט בעקומען אַ מעלדונג פון'ם אַמעריקאַנישען גענעראַל-קאָנסול אין כאַרבין, אַז די סאָוויעטען האָבען אויפ'ן טייך „אַמור" קאָנפיסקירט די כינעזישע האַנדעלס-שיף „אילאַן", אויף וועלכער ס'האָבען זיך געפונען אויך 3 אַמעריקאַנישע בירגער. די סאָוויעטישע רעגירונג האָט ערקלערט, אַז די אַמעריקאַנער בירגער וועלען בעהאַנדעלט ווערען, מיט דער גרעסטער ריקזיכט. די אַמעריקאַנישע רעגירונג האָט דערווייל נישט אונטערנומען קיין שום שריט וועגען דעם אַרעסט פון איהרע בירגער.

און מען באָמבאַרדירט שוין

מאָסקווע, 24. (ספּ. טעל.) די סאָוויעטישע מאַכט האָט מאָבּיליזירט אין דער געגענד פון וולאַדי-וואָסטאָק די אַלע מאַנספערשוינען פון 17 ביז 31 יאָהר, 21 כינעזישע אַעראָפּלאַנען האָבען היינט באָמבאַרדירט די שטאָט שאַהאָפּוש.

אַמעריקאַ בעט דייטש-לאַנדס אונטערשטיצונג

וואַשינגטאָן, 24. (ספּ. טעל.) אַלס כאַראַק-טעריסטישע אילוסטראַציע צו די פריינדליכע בע-ציהונגען צווישען די פעראייניגטע שטאַטען און דייטשלאַנד, ווערט קאָמענטירט דער פאַקט, וואָס נעכטען האָט דער אַמעריקאַנישער אויסערן-מיניס-טער סטימסאָן זיך געווענדעט צו דער דייטשער אַמבאַסאַדע אין וואַשינגטאָן און מיטגעטיילט די שריט, וואָס די אַמעריקאַנישע רעגירונג האָט אונטער-גענומען צו דערפיהרען צו אַ שלום צווישען כינאַ און סאָוויעט-רוסלאַנד בעטאָנענדיג דערביי, אַז דייטשלאַנד זאָל אונטערשטיצען די אונטערגענומענע שריט.

סטימסאָן ערקלערט דעם דאָזיגען פאַקט דער-מיט, וואָס דער פריהערדיגער אַמעריקאַנישער אויס-ערן-מיניסטער קעללאָג האָט איהם דערצעהלט, אַז דייטשלאַנד האָט געשפּילט אַ זעהר בעדייטענדע ראָל אין'ם דורכפיהרען דעם קעלאָג-פּאַקט און ער האָפט, אַז אויך אין דעם פאַל וועט דייטשלאַנד צו-העלפען דורכצופיהרען אַ שלום צווישען כינאַ און רוסלאַנד.

בעלגישע קאָמוניסטען דע-מאָנסטרירען געגען כינע

בריסעל, 24. (ספּ. טעל.) נעכטען האָט אַ גרופּע פון הונדערט קאָמוניסטען דעמאָנסטרירט פאַר דער כינעזישער אַמבאַסאַדע, בעוואָרפענדיג די פענסטער מיט שטיינער. די דעמאָנסטראַנטען האָבען גערופען: „נידער מיט כינאַ! זאָלען לעבען די סאָוויעטען!" די פּאָליציי האָט די דעמאָנסטראַנטען פונאַנדערגעטריבען און 51 פון זיי אַרעסטירט.

אַרעסטירט 300 סאָוויעטי-שע בעאַמטע

לאָנדאָן, 24. (ספּ. טעל.) לויט אָנגעקומענע ידיעות פון כאַרבין, זענען די לעצטע צייט אַרעסטירט געוואָרען דורך דער כינעזישער מאַכט, העכער 300 סאָוויעטישע בעאַמטע פון דער מזרח-כינעזי-שער באַהן. 42 בעאַמטע, צווישען זיי 8 פרויען זענען אַרעסטירט געוואָרען אין דער געגענד „פּאָ-גראַניטשנאַיאַ", זיי זענען איבערגעשיקט געוואָרען אין כאַרבינער טורמע.

לאָדזשער שטאָט טעאַטער
צעגעלניאַנא 63.

גאַסטראָלען פון דער ווילנער טרופּע
יאָר XIV אַנפ. מ. מזאה. יאָר XIV

היינט, דאָנערשטיק, 8.30 אָוונט

דער זינגער פון זיין טרויער

טראַגי-קאָמעדיע אין 3 אַקטען מיט פּראָלאָג און עפּילאָג פון אסיף דימאָוו.
בעאַרבעט פאַר דער בינע פון שטערנבערג און יוסף בולאָוו. בעגייט יעקב וויסליץ
דעקאָראַציעס און קאָסטיומען פריץ קליינמאַן. ∴ פערקלענערטע פּרייזן!
באַטייליקן זיך: פרויען: מרים אָרלעסקאַ, אסתר גאָלדע-בערג, יוכבד ווייסליץ, נעמי, נאַטאַן, דינה קאַמען, א.א. מענער: דוד בירנבוים, בערג, חיים בראָ-קאַרזש, מענדל דיאַמאַנט, זלמן הירשפעלד, יעקב ווייסליץ, יעקב מאַנסדאָרף, שמחה נאַטאַן, יוסף קאַמען, יעקב קורלענדער.

מאָרגען, פרייטיק אָוונט „קדוש השם" פּאָפּולערע פּרייזן: פון 1 זל. ביז 5.50

בילעטן-פאַרפאַרקויף אין ביישטע-קאַסע אין נאַטמאַסקים צעגעלניע פון 10 פרי ביז 7 אָוו.ט. פון 7 אָוונט בײַ דער טעאַטער-קאַסע. פּרייזן פון די פּלעצער פון 1 ביז 10 זל.

אויפמערקזאַם, לאָדזער בעקער-מייסטער!

חברים! שוין אַ לאַנגע צייט ווי עס מאַטערט אונז די פּרנסה, וואָס ווערט זיין מיט'ן בעקער-פאַך? שוין אַ לענגערע צייט ווי מיר האָבען זיך געוואָלט ווענדען צו אייך מכח דעם, אָבער מיר האָבען זיך צוריקגעהאַלטען, פּשוט דער פאַר, ווייל מיר האָבען גערעכענט אויף אייער לאָגישען פערשטאַנד, וואָס האָט אייך ווי זיך אוים דאָס מאָל פערפיהרט. איצט ווען דער חלק ליגט שוין אויפ'ן האַלז, איצט ווען דאָס פאַך זינקט ביז צו דגאין, ווענדען מיר זיך צו אייך עפענט די אויגען און זעהט...

שוין אַ לאַנגע צייט ווי ס'איז אויסגעקליבען געוואָרען אַ פערוואַלטונג מיט'ן פּרעזעס ראָטענבערג בראש, און וואָס האָט ער אויפגעטאָן דער פּרעזעס, וואָס איז פעראַנטוואָרטליך פאַר דער גאַנצער פערוואַלטונג במשך זיין קאַדענץ, גאָרנישט! נישט ס'איז אונטערגע-נומען געוואָרען שריט צו סאַנירען דעם וועקסל-פּלאָנטער מיט די געהעלבער, נישט ס'איז אונטערגענומען געוואָרען אַ וואָסערע ס'איז אַקציע לטובת דעם פאַך. ס'ווייזט אויס ווי דער פּרעזעס אַרומגעדרייגעלט מיט די פיער יועצים, ווי יענע פיער בנים (הגם צווישען זיי איז קיין חכם אויך נישטאָ) וואָלט בעוואָוסטזיניג אויסען געוועזען צו געבען דעם פאַך אַ טויט-קלאַפּ, מעגליך קאַלקולירט עס איהם, ווייל דעם דעפיציט וועט דעקען די מיהל, וואָס ס'איז אין זיין רשות, אַלענפאַלס איהר חברים האָט דאָך נישט קיין צווייטע פּרנסות, איז שוין טאַקע די העכסטע צייט איהר זאָלט אַ סוף מאַכען צו דער אונגערטרעגליכ-קייט, איז שוין טאַקע די העכסטע צייט איהר זאָלט אַ חשבון טון און מאַכען מיט זיך אַ דין וחשבון ווי האַלט איך ערגעץ אין דער וועלט! ס'... ווי ס'... עס דאָך, אַז איהר פערדינט כאָטש 50 פּראָצענט אין יעדען ברויט, אַז, ווער נאָך ווי איהר ווייסט, אַז צו יעדען ברויט און קילאָ זעמעל ליגט איהר בדים צו אייער געלט, איז שוין טאַקע די העכסטע צייט איהר זאָלט אַ סוף מאַכען מיט דעם מאָנאָרך ראָטענבערג אין אוועק-שטעלען אויף זיין אָרט אַ מענש, וואָס זאָל זיין פעראינטערעסירט אין פאַך, און נישט סתם אַ כלל-טוער, וואָס איז אויסען דאָס בעקעל.

חברים! זאָל דאָס נישט זיין די שטים פון אַן אָפּאָזיציע לשם אָפּאָזיציע, זאָל דאָס זיין די שטים פון די, וואָס זעהען פּאָזיטיוו ווי איהר, ווי מיר אַלע, ווערען אַריינגעשלעפּט אין אַ זומפּ, פון וועלכער מיר וועלען שפּעטער זיך נישט קענען אַרויסשלעפּען, געדענקט אין זיך אַליין, אין אייערע מאַטעריעלע נויטווענדיגקייטען, און איהר וועט אונז דאַנקבאַר זיין. ווייל מיר קומען נישט מיט פּערזענליכע טנאָאיסטישע פּניות, נאָר מיט'ן געדאַנק אַלײן, און מיט זיך אַליין צו העלפען. מיט דרך ארץ

8413

אַ גרופּע בעקער-מייסטער.

מעלדונג צו אַלע שאַכטעל-מאַכער אין לאָדז!

אַזוי ווי פיל פון אונזערע מיטגלידער, שאַכטעל-מאַכער, ווענ-דען זיך צו אונז מיט אָנפראַגען וועגען די ערהאַלטענע בריף פון זאַוואַדזקאַ 5, וועלכע דראָהען מיט שווערע קאָנסעקווענצען, ערקלערען מיר, דאָס דער אינהאַלט פון די בריף האָט נישט קיין ווערט, און קיין שאַכטעל-מאַכער זאָל אויף זיי נישט ענטפערן.

שאַכטעל-מאַכער-פעראיין

ביים צענטר. יוד. האַנדווערקער-פערבאַנד

פּאָלודניאָוואַ 4.

8406

באַך לאַנגע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין בלי-הענדער עלטער אונזער טייערע און נישט-פערגעסענע

נ.ע. חיה אשת ר' יעקב נ"י ראָזענטהאַל

(געב. בעראָוויטש)

די לויה קומט פאַר היינט, דאָנערשטאַג, י"ז תמוז תרפ"ט, 3 אַ זייגער נאָכמיטאָג פון טרויער-הויז ווסכאָדניאַ 74, וועגען וואָס עס טיילט מיט אין גרויס צער

מאַן, טעכטער און פאַמיליע.

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען.

פּעטריקאָווער 10, טעל. 31-86

נעהמט אָן פון 8–9½ פריה און ...–3½ ... נאָכמ.

פון לענינגראַד קיין ניו־יאָרק

פליהען אַרויס 5 סאָוויעטישע עראָפּלאַנען

וואַשינגטאָן, 24 (ספּ. טעל.) די אַמע־ריקאַנער רעגירונג האָט אויסגעדריקט איהר צו־שטימונג אויף אויפנעהמען 5 סאָוויעטישע פליהער וואָס וועלען מאַכען אַ רייזע פון לענינגראַד קיין ניו־יאָרק. די עסקאַדרע וועט זיך אויפ'ן וועג 4 מאָל אָפּשטעלען.

דער פלאָט־דעפּאַרטאַמענט האָט שוין אַרויס־געגעבען אַ פאַראָרדנונג, אַז 2 אַמעריקאַנער קרייצער־שיפען זאָל אַרויספאָהרען אויפ'ן שטילען ים, כדי צו געבען הילף אין אַ נויט־פאַל די סאָ־וויעטישע פליהער. די פליהער וועלען פליהען איבער פעטראָפּאַוולאָווסק און קאַמטשאַטקאַ. די רייזע הויבט זיך אָן דעם 1 אויגוסט.

אינערן־מיניסטער פערטרעטעט דעם פרעמיער

וואַרשא, 24 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט) יוסטיץ מיניסטער צאַר, וועלכער האָט פערטרעטען דעם פרעמיער שוויטאַלסקין איז אַרויסגעפאָהרען אין אורלויב.

דעם פרעמיער וועט פערטרעטען דער אינערן־מיניסטער סקלאַדקאָווסקי.

דער אַרבייטס־מיניסטער פּריסטאָר קומט פון אורלויב.

ערדציטערניש אין אויסלאַנד

קאָפּענהאַגען, 24 (אַטע) אין דרום־טייל פון אויסלאַנד איז נעכטען אווענד פאָרגעקומען אַן ערדציטערניש, וועלכע איז די שטאַרקסטע זייט דעם יאָהר 1896, אין דער הויפּט־שטאָט רעיקאַ־וויק זענען די הייזער איינגעפאַלען, קיין ערנסטע פאַלען זענען נישט פאָרגעקומען. די בעפעלקערונג האָט זיך פערזאַמעלט אויף די גאַסען, מורא־האָ־בענדיג, אַז די ערדציטערניש זאָל זיך נישט אי־בערחזרן.

48 מיליאָן זלאָטיס אויף עפענט־ליכע אַרבייטען

פאָדערט מיניסטער מאָראַטשעווסקי

דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום האַלט אָבער נישט דערפון

וואַרשא, 24 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דאָס מיניסטעריום פאַר עפענט־ליכע אַרבייטען האָט זיך געווענדעט צום פינאַנץ־מיניסטעריום, אַז זי זאָל איבערווייזען 48 מיליאָן זל. וואָס זענען בעשטימט פאַר עפענטליכע אַר־בייטען.

דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום האָט נישט אַנער־קענט די געפאָדערטע סומע. דעריבער האָט דאָס מיניסטעריום פאַר עפענטליכע אַרבייטען דערווייל אָפּגעשטעלט אַלע אינוועסטיציע־אַרבייטען.

„שומרי־שבת" דראָהען אין ניו־יאָרק מיט אַ בויקאָט־אַקציע

ניו־יאָרק, (י. ט. א.) דער שומרי־שבת־פערבאַנד אין קוואַרטאַל בּאָראָ פּאַרק אין ברוקלין האָט, צוזאַמענאַרבייטענדיג מיט'ן פערבאַנד ביי דער אָרטאָדאָקסישער יוגענד, אונטערגענומען אַן אַקציע צו צווינגען אַלע יודישע אינהאַבער פון געשעפטען אין דעם קוואַרטאַל אָפּצוהיטען דעם שבת־רוה. אין דעם דאָזיגען קוואַרטאַל וואוי־נען כמעט אויסשליסליך יודען, דערפון זענען 80 פּראָצ. אָרטאָדאָקסישע יודען.

דער „שומרי־שבת"־פערבאַנד דראָהט מיט בויקאָט די יודישע געשעפט־אינהאַבער, וואָס וועלען נישט אָפּהיטען שבת.

די יודישע פּרעסע פּראָטעסטירט געגען דעם אַנווענדען פון בויקאָט־ראָהונגען אין דער דאָזי־גער אַקציע.

2 לופט־קאַטאַסטראָפען אין פערלויף פון צוויי שעה

מיט 5 קרבנות

פּאַריז, 24 (אַטע). איבער דעם פליה־פּלאַץ אין שאַלאָן זענען נעכטען פאָרגעקומען 2 קאַטאַ־סטראָפען, איינער פון די מאַנעווּרירענדע אַעראָ־פּלאַנען איז אַראָפּגעפאַלען און איז פערברענט געוואָרען. ביידע לופט־פליהער זענען פערברענט געוואָרען. מיט 2 שעה שפּעטער איז אויפ'ן זעל־בען פליהפּלאַץ פאָרגעקומען אַ צוזאַמענשטויס פון 2 אַעראָפּלאַנען, 3 לופטפליהער זענען פערוואונ־דעט געוואָרען.

הכנות צום ציוניסטישען קאָנגרעס

קאָנפערענצע פון קרן־קימת און „וויזאָ"

ציריך, 24 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש) דאָ הערשט שוין אַ לעבהאַפטע בעוועגונג אין צוזאַ־מענהאַנג מיט'ן בעפאָרשטעהענדען קאָנגרעס.

די וועלט־קאָנפערענץ פונ'ם פרויען־פערבאַנד וו.י.ז.א. ווערט שוין פערענדיגט.

די קאָנפערענץ פון קרן קימת האָט אָנגענו־מען אַ בודזשעט פון אַ מיליאָן פונט שטערלינג.

דער קאָנגרעס־בעריכט איז פערוואָרפען מיט אַרבייט. ס'זענען אָנגעקומען פיל פּראָטעסטען גע־גען די וואַהלען.

אויסשטעלונג פון יודישע קינסטלער

ציריך. (יט"א) דעם 23־טען יולי ווערט דאָ געעפענט אין דער גאַלעריי אַקטואַריום אַן אויסשטעלונג פון יודישע קינסטלער. אַ סך יודי־שע מאַלער, גראַפיקער א. אַז. וו. האָבען צוגעשיקט פאַר דער אויסשטעלונג זייערע ווערק.

וועגען די אונאָרדנונגען אין אַ משוגעים־הויז

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש) מיט אַ צייט צוריק האָט די פּרעסע אויפגעהויבען אַ טומעל וועגען די אונאָרדנונגען אין משוגעים־הויז אין קופּאַשאוו. דער דאָקטוירים־פערבאַנד האָט זיך וועגען דעם ענין געווענדעט מיט אַ מעמאָריאַל צום אינערן־מיניסטעריום. דער געזונדהייטס־דע־פּאַרטאַמענט ביים אינערן־מיניסטעריום האָט דע־לעגירט אַ פאָרשטעהער אויפ'ן אָרט, וועלכער זאָל אויספאָרשען וואָס דאָרט איז פאָרגעקומען. די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט אַז דאָרט זע־נען טאַקי געווען אונאָרדנונגען, אָבער דער מע־מאָריאַל פון די דאָקטוירים איז שטאַרק איבערגע־טריבען.

בלוטיגע פערוויילונג אין ראַדאָמסק

מיט 3 מענשליכע קרבנות

ראַדאָמסק, 24 (טעלעפאָניש) בעת אַ פער־וויילונג לטובת די פייערלעשער איז געקומען צו אַ גרויסער אַוואַנטורע. איינער פון די אַנוועזענדע אויף דער פערוויילונג דער בעקאַנטער אַוואַנטור־ניק גאַבסקי האָט אַרויסגעכאַפּט אַ מעסער און גע־פּאַכעט דערמיט אויף אַלע זייטען, עטליכע פייער־לעשער האָבען איהם נעפּרובט איינצושטילען אָבער בעת'ן געראַנגעל איז איינער פון די פייערלעשער דורך גאַבסקין דערהרגעט געוואָרען אויפ'ן אָרט, צוויי אַנדערע האָט מען געמוזט אָפּפיהרען אין שפּיטאַל און זיי קעמפען מיט'ן טויט.

באַנדיטען = אָנפאַל אין אַ שוהל

טעראָריזירען די מתפללים און פאַדערן געלד

ניו־יאָרק, 24 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) אין מיטען העלען טאָג זענען 3 באַנדיטען בעפאַלען אַ שוהל אין האַרלעם. מיט רעוואָלווערן אין די הענט, האָבען זיי טעראָריזירט די מתפללים און געפאָדערט אַז זיי זאָלען אָפּגעבען דאָס מזומן געלד, וואָס זיי פערמאָגען ביי זיך.

דערווייל זענען אָנגעקומען נייע מתפללים פון דער גאַס אין דאָבען די אָנפאַלער געשטערט אין זייער אַנזאַל. די באַנדיטען זענען עגטלאָפען 1 פון זיי איז בעת דעם גענעג פערוואונדעט גע־וואָרען. אינטערעסאַנט איז, אַז זייט אַ קורצער צייט איז עס שוין דער צווייטער אָנפאַל אויף דערזעל־בער שוהל.

ענגלישער ענטפער צו סאָוויעטען

וועגען אַנהויבען דיפּלאָמאַטישע אונטערהאַנדלונגען

בערלין, 24 (ספּ.טעל.) „בערלינער טאַ־געבלאַט" מעלדעט פון מאָסקווא, אַז נעכטען אווענד איז אָנגעקומען אַן ענטפער פון דער ענג־לישער רעגירונג אויף דער סאָוויעטישער נאָטע וועגען אָנהויבען אונטערהאַנדלונגען מכוח בעניי־ען די דיפּלאָמאַטישע בעציהונגען צווישען 2 מלוכות. פון די קרייזען וואָס זענען נאָהענט צום סאָוויעט. קאָמיסאַריאַט פאַר אויסערן־ענינים טיילט מען מיט, אַז די ענגלישע נאָטע איז אַ פּאָזיטי־ווע, אַלס בעפולמעכטיגער צו פיהרען די אונטער־האַנדלונגען מצד די סאָוויעטען וועט בעשטימט ווערען דאָווגאַלעווסקי.

112,604 אַרבייטסלאָזע

וואַרשא, 24 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט) דעם 7 יולי זענען אין גאַנץ פּוילען געווען 112 604 אַרבייטסלאָזע. דערפאַר אָבער איז די צאָהל טיילוויז בעשעפטיגטע אין לאָדזשער טעקסטיל־ראַיאָן שטאַרק געוואַקסען.

פּראָצעס געגען אָטאָ אוליטץ

פאַר העלפען צו דעזערציע

קאַטאָוויץ, 24 (ספּ. טעל.) נעכטען 9 אַ זייגער אין דערפריה האָט זיך אין קרייז־געריכט אָנגעהויבען דער פּראָצעס געגען פאָרזיצענדען פון דייטשען „פאָלקסבונד" און געוו. דעפּוטאַט פון שלעזישען סיים אָטאָ אוליטץ, וועלכער ווערט בע־שולדיגט אין העלפען צו דעזערציע מיליטער־פליכטיגע יוגנעלייט. עס פערטיידיגען איהם אַדוו. ד"ר ביי און אַדוו. שמיעראָווסקי.

דער בעשולדיגטער איז זיך נישט מודה און ערקלערט, אַז דער דאָקומענט וואָס געפינט זיך אין בעשולדיגונגס־אַקט איז נישט זיין האַנדשריפט. צום פּראָצעס זענען אַרויסגערופען געוואָרען 34 עדות.

דאָפּעלטער אויטאָ־קאַטאַסטראָפע

12 מענשליכע קרבנות

וואַרשא, 24. (טעלעפאָניש) אויפ'ן וועג פון וואַרשא קיין ריפּין איז געפאָהרען אויף אַ ראָווער אַ געוויסער טרינישעווסקי מיט זיין 6־יעהריגען יונגע־לע, פּלוצלונג איז פון הינטען אויף איהם אַרויפ־געפאָהרען אַן אויטאָ און טרינישעווסקי מיט זיין קינד זענען שטערבליך פערוואונדעט געוואָרען. דער אוי־טאָ האָט זיך אָפּגעשטעלט, כדי אַרויפצונעהמען די פערוואונדעטע, דערווייל איז אָנגעקומען אַן אויטאָ־בוס, וועלכער איז מיט דער גאַנצער קראַפט אַרויפ־געפאָהרען אויף דעם שטעהענדען אויטאָ. אַלע 10 פּאַסאַזשירען וואָס האָבען זיך געפונען אין אויטאָ זענען פערוואונדעט געוואָרען.

אויפרייס אויף אַ ענגלישער שיף

לאָנדאָן, 24. (אַטע) די אַרטיראַליציע מעל־דעט, אַז אויף דער קרייצער־שיף „ווינדיקטיוו", וועל־כער געפינט זיך אין די שויך־וואַרשטאַטען „כאַטאַם" איז נעכטען פאָרגעקומען אַן אויפרייס. 3 שיף־מאַטראָזען זענען דערהרגעט געוואָרען, עטליכע מאַט־ראָזען זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען, די שיף איז פערניכטעט געוואָרען.

גרויסע אַרעסטען צווישען פראַנצויזישע קאָמוניסטען

פּאַריז, 24. (ספּ. טעל.) אין צוזאַמענהאַנג מיט די פאָרבערייטונגען פון די פראַנצויזישע קאָ־מוניסטען איינצואָרדנען גרויסע מאַניפעסטאַציעס ד. 1. אויגוסט, האָט די פּאָליציי אַרגאַניזירט אַרעס־טען צווישען די אָנפיהרער פון דער פראַנצויזישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי. צווישען אַנדערע איז אויך אַרעסטירט געוואָרען דער פאָרזיצענדער פון דער פּאַרטיי טיראַל.

אַ מעשה מיט אַ קעלנער,

הויכען פּאָליציי־בעאַמטען און אַ אַריסטאָקראַטישער דאַמע

פּאָליציי־קאָמענדאַנט בעפעהלט אויסצופאָרשען דעם ענין

וואַרשא, 24. (טעלעפאָניש) דער נ...ער „ראַבאָטניק" שרייבט: אַ געוויסער הויכער, גאַנץ הויכער פּאָליציי־בעאַמטער האָט בעת ער איז גע־ווען שטאַרק בגילופין, געפּאַטשט אַ קעלנער אין אַ נאַכט־רעסטאָראַן.

מ'איז געשעהן...

נאָך אַ געוויסער צייט איז געווען אַן אויפנאַהמע ביי אַ געוויסער פּראָמינעטער פּירמע, צווישען די געסט איז אויך געווען אונזער פּאָליציי־בעאַמטער. מ'האָט דערלאַנגט צום טיש. דער קעלנער האָט בעת דעם דערלאַנגען דאָס עסען אויסגעמיטען דעם הויכען בע־אַמטען. די גאַסטגעבערין האָט דאָס בעמערקט און האָט געפרעגט דעם קעלנער פאַרוואָס ער טוט דאָס, אויף דעם האָט דער קעלנער געענטפערט:

דער הער האָט אָהן אַ סיבה געפּאַטשט מיין חבר, איך וויל איהם נישט בעריגען. די גאַסטגעבערין האָט געמאַכט אַ שוויינג און דעם פּאָליציי־בעאַמטען האָט דערלאַנגט אַ בעוונדערע רינגס.

אין אַ געוויסע צייט אַרום איז ווידער אין אַ פּויליש אַריסטאָקראַטיש הויז פאָרגעקומען אַ מיטאָג, עס זענען אַנוועזענד געווען סיי די רעדמאַהנטע פרעמ־דע פּירנעדי, סיי דער הויכער פּאָליציי־בעאַמטער, דער הויכער פּאָליציי־פּעאַמטער האָט געוואָלט דער־לאַנגען זיין אָרים דער דאַמע, אָבער די לעצטע האָט ערקלערט:

— איך וויל נישט דערלאַנגען די האַנד אַ מענשען וואָס האָט געפּאַטשט אַ קעלנער, הגם ער מיינט, אַז דער קעלנער קען זיך נישט פערטיידיגען.

איז דאָס נאָר אַ מעשה אָדער אַן אמת, ביז איצט — דער „ראַבאָטניק".

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער דאָזיגער פּיקאַנטער נאָטיץ האָט דער הויפּט־קאָמענדאַנט פון דער פּאָלי־ציי אַרויסגעגעבען אַ פאַראָרדנונג אויסצופאָרשען דעם ענין, אויב די זאַך וועט זיך אַרויסווייזען פאַר נישט ריכטיג זאָל דער „ראַבאָטניק" צוגעצויגען ווערען צו פאַראַנטוואָרטליכקייט.

ווי אונזער קאָרעספּאָנדענט דערוויסט זיך זאָל די דאַמע זיין די פרוי רעדזי.

„נייער פאָלקסבלאַט“

יאָרג. 25 יולי 1929

אויף די צוגעגרייטע פאָזיציעס פון פאַנטאַזיע

מען קאָן שוין וועגען דעם קאָנפליקט אויפ'ן ווייטען מזרח שרייבען אָהן גערוועןן. דער צייט־ווייליגער „שטורעם איבער אַזיע“ וועט נישט ציהען נאָך זיך קיין בלוטיגע קאָנסעקווענצען, און די שלום־אַקציע פון די גרויסע מלוכות ערלויבט שוין צו קוקען מיט בטחון אויף דער ענטוויקלונג פון די געשעהענישען.

דער גאָר נישט נאַרישער אַמעריקאַנער אָנקעל סעם האָט זיך דאָך אַרויסגעוויזען פאַר'ן בעסטען נביא. „קיין מלחמה — האָט ער געזאָגט — וועט נישט זיין, ווייל די בענגער האָבען נישט קיין געלט“.

און אַז אַמעריקאַ זאָגט איז עס נישט סתם געזאָגט, — ס'איז געהייסען, פעראָרדענט, בעפוילען. און אַז אַמעריקאַ בעפעהלט איצט, בעפעהלט זי אַ האַלבער וועלט, כינע און די האַלבע וועלט, וואָס וואָלט חשק געהאַט צו פינאַנסירען איהר אַנטי־סאָוויעטישע אונטערנעהמונג, האָבען נאָך אַזאַ בעמערקונג בלית־ברירה געמוזט אָנערקענען, אַז אַמעריקאַ איז גערעכט.

די טעלעגראַם־אַגענטורען, וואָס האָבען שוין אָפערירט מיט גאַנצע אַרמעען, וועלען מוזען איצט צוריקטרעטען אויף די פריהער צוגעגרייטע „פאָזיציעס“. דער סאָוויעטיש־כינעזישער קאָנפליקט איז אַריין אין סטאַדיע פון רוהיגע אונטערהאַנדלונגען בעת די פאַנטאַזיעס זענען שוין געווען אין מאָסקווע און פעקין.

למען האמת מוז מען אָבער זאָגען, אַז די שטעלונג פון ראַטען־פערבאַנד איז געווען אַזאַ, אַז זי האָט פערלייכטערט אַ פרידליכען אויסוועג. זי האָט די אָקופּאַציע פון דער מזרח־כינעזישער באַהן נישט אָנגענומען, פאַר אַ פּרעסטיזש־פראַגע, פאַר אַ פראַגע פון כבוד, וואָס מוז פערטיידיגט ווערען מיט געוועהר, נאָר ריין זאַכליך. דער דאָזיגער שטאַנדפּונקט ווערט אַרויסגעזאָגט אין די איצט אָנגעקומענע נומערן פון „עמעס“ פון 16. און 17. יולי. בעת דער קאָנפליקט איז נאָר געווען אין מיטען ברען.

אין נומער פון 16. יולי, לייענען מיר:

„שוין דער אָנפאַל אויפ'ן סאָוויעטישען קאָנסולאַט אין כאַרבין, וואָס איז פאָרגעקומען מיט אַנדערהאַלבען חדשים צוריק, האָט בעוויזען, אַז די נאַנקינער רעגירונג איז געוואָרען אַ ווערקצייג אין די הענד ביים ענגלישען אימפּעריאַליזם און זיין געפּלאַנטער אַנטיסאָוויעטישער מלחמה.

נאַנקינער בלוטיגע גענעראַלען ספּעקולירען אויפ'ן בעסטען פרידליכען קורס פון דער ראַטען־רעגירונג. זיי ווייסען זעהר גוט, אַז די ראַטען־רעגירונג שפּילט נישט אין קיין „פּרעסטיזש־פּאָליטיק“, און זי רעכענט זיך קודם כל מיט די בלוטיגע אינטערעסען פון די כינעזישע מאַסען אַרבייטער און פּויערים, וואָס וועלען די ערשטע ליידען אין פאַל פון אַ מלחמה. און דערפאַר דערלויבען זיי זיך אַזוי ציניש צו איזדעקעווען איבער אַלע אָפּמאַכען, וואָס זענען געשלאָסען געוואָרען צווישען דער כינעזישער רעגירונג און דער ראַטען־רעגירונג, און בכלל איבער די עלעמענטאַרסטע געזעצען פון צווישענפעלקערליכע בעציהונגען.

די ראַטען־רעגירונג איז אויך אין איהר לעצטער נאָטע געבליבען טריי איהר פרידענס־פּאָליטיק און נישט געלאָזט זיך פערפיהרען פונ'ם נאַטירליכען אויפרעגונגס־געפיהל, צום לעצטען מאָל געוואָרענט די נאַנקינער אונטערצינדער און צום לעצטען מאָל אויסגעשטרעקט זיי אַ פרידליכע האַנד. די ראַטען־רעגירונג ווייזט אָן אין איהר נאָטע, אַז זי איז תמיד גרייט פרידליך, אויף אַ געמיינזאַמער קאָנפערענץ צו בעהאַנדלען אַלע שטרייט־פראַגען פון דער מזרח־כינעזישער אייזענבאַהן. אָבער די נאָטע גיט נאַנץ קלאָר צו פערשטעהן, אַז די מאָס איז איבערפולט. די גאַנצע פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר'ן גאַנג פון די ווייטערדיגע געשעהענישען פאַלען איצט איינגאַנצען אויף דער נאַנקינער רעגירונג“.

אין דעם נומער פון צומאָרגענס, דעם 17־טן יולי, געפינען מיר כמעט דעמזעלביגען נוסח, נאָר שוין מיט אַן אָנווייז אויף דעם, וועמען די סאָוויעטען האַלטען פאַר'ן אונטערהעצער אין דער כינעזישער געשיכטע.

די ראַטען־רעגירונג — שרייבט דער „עמעס“ — איז די איינציגע רעגירונג, וואָס פיהרט נישט נישט קיין פּרעסטיזש־פּאָליטיק, זי האָט נישט די טבע זיך איינצושטעלען פאַר דיפּלאָמאַטישער אויסערליכקייט, זי שטעלט קיינמאָל גאָרנישט אויפ'ן שפּיץ שווערד, בלויז כדי אָפּצוהיטען דעם גרויסמאַכטישען כבוד, וועלכער ווערט אַזוי אָפט פערשוועכט פון די ברוטאַל־אימפּעריאַליסטישע רעגירונגען. און אויב די כינעזישע באַנדיטען האָבען אַרויסגעוויזען אַ בריה'שאַפט אַפילו אונזער רעגירונג — און דער עיקר — אַרבייטענדיגע מאַסען אַרויסצוברענגען פון די כלים, איז עס שוין אַ גוטער בעווייז, אַז די גאָמינדאַנישע „פאָלקס־בעפרייער“ זאַכען ביי דער ענגלישער אָכראַנקע און אָכראַנקע־דיפּלאָמאַטען דורכגעגאַנגען אַ גרינדליכען פּראָוואָקאַציע קורס.

דאָס כאַראַקטעריסטישסטע פון דעם דאָזיגען טאַריקעל איז דער אויסלאַז. לויט דעם אַריינפאָהר וואָלט מען זיך געקענט ריכטען אויף דונערן און בליצען געגען דעם חוצפּה'ריגען פערכאַפּער, אָבער דער אַרטיקעל ענדיגט זיך מיט דעם, אַז דער ווירקזאַמסטער שוץ־מיטעל פון די סאָוויעטען איז — אינדוסטריאַליזאַציע פון לאַנד, צו בויאונג פון סאָציאַליזם.

מערקווירדיג, הינטער דעם אַלעם וואָלט מען געקענט אַרויסלייענען אַ געוויסע שוואַכקייט פון די מאַכטהאַבער, אַ געוויסע מורא פאַר אַריינוויקלען זיך אין אינטערנאַציאָנאַלע קאָמפּליקאַציעס, אָבער דער פאַקט בלייבט אַ פאַקט, אַז די סאָוויעטען האָבען נישט געוואָלט אין דעם פאַל קיין מלחמה און דאָס נישט אין קיין קליינער מאָס, וואָס די קריגערישע פאַנטאַזיע פון אַלערליי מלחמה־אַוואַנטוריסטען און היצקעפּ וועט משמעות בחורפּתה מוזען אָפּטרעטען אויף די פריהער צוגעגרייטע פאָזיציעס — אין די קאַפעס פון בערלין, מולוואַרען פון פּאַריז און קאַבינעטען פון לאָנדאָן.

יעס.

יודישע אַרבייטער ביי עפענטליכע אַרבייטען אין ארץ־ישראל

ירושלים. (יט"א) ווי מיר דערוויסען זיך, בעטראַכט איצט די ארץ־ישראל־רעגירונג דעם פּראָיעקט פון צוטיילען ארץ־ישראל אין בעזונדערע קרייזען, אין וועלכע עס זאָלען ביי עפענטליכע אַרבייטען בעשעפטיגט ווערען אויסשליסליך יודישע אָדער אַראַבישע אַרבייטער. די יודישע אַרבייטער זאָלען אָבער נישט אויסגעשלאָסען ווערען פון די אַרבייטען וואָס טראָגען אַן אַלגעמיינעם כאַראַקטער.

די רעגירונגס־קרעדיטען אויף עפענטליכע אַרבייטען בעטרעפען אַ סומע פון 750,000 פונט, דערפון איז בעשטימט געוואָרען אויף די אַרבייטען, וואָס זענען רעזערווירט אויסשליסליך פאַר יודישע אַרבייטער, בלויז 10 פּראָצ. פון דער סומע.

ווי מען גיט איבער, מאַכט די ארץ־ישראל־רעגירונג אַלע בעמיהונגען, אַז די פראַגע וועגען בעשעפטיגען יודען אין די עפענטליכע אַרבייטען זאָל געלעזט ווערען אויף דעם ענטשפּרעכענדסטען אופן.

בעריכט פון יודישען נאַציאָנאַל־פאָנד

ירושלים. (יט"א) אין משך פון די 2 בעריכטס־יאָהרען האָט דער „קרן־קימת“ איינגעקויפט 82,285 דונאַם ערד לגבי 52,406 דונאַם אין די פאָריגע 2 יאָהר. דער בעזיץ פון יודישען נאַציאָנאַל־פאָנד בעטרעפט אַנ'ערך 300,000 דונאַם ערד. דער גרעסטער טייל געפינט זיך אין דעם בעסטען לאַנדווירטשאַפטליכען שטח פון לאַנד. 237,000 דונאַם ערד געפינט זיך אין טפרץ־חיפה, עמק יזרעאל און עמק הירדן, 46,000 דונאַם — אין די בערגיגע און זאַמדיגע געביטען פון ארץ־ישראל. דער גאַנצער יודישער בעזיץ אין ארץ־ישראל מאַכט אויס בלויז 5'6 פּראָצ. פון דעם גאַנצען א"רשטח, בעת דער ראָזיגער בעזיץ מאַכט אויס 13,3 פּראָצ. פון דעם פּרוכטבאַרען ארץ־ישראל־באָדען.

אויסצייכנונגען פאַר יודישע געלעהרטע

בודאַפּעשט. (יט"א) „עדזשענלעסעג“ טיילט מיט, אַז צווישען די 241 יונגע אונגאַרישע געלעהרטע, וואָס האָבען בעקומען פון בילדונגס־מיניסטעריום פערשידענע פּרעמיעס פאַר זייערע ווערק, געפינען זיך 12 יונגע יודישע געלעהרטע, דערפון 8 וואָס וואוינען אין אויסלאַנד און 4 — אין אונגאַרן.

ערשטע יודישע קאָאָפּעראַטיווע באַנק אין דאַנציג

דאַנציג. (יט"א) דער אָרגאַניזאַציאָנס־קאָמיטעט פון דער ערשטער יודישער קאָאָפּעראַטיווער קרעדיט־באַנק אין דער פרייסטאַט דאַנציג האָט אַרויסגעלאָזט אַנ'אויפרוף צו דער יודישער בעפעלקערונג וועגען דער נויטווענדיגקייט פון דעם קאָאָפּעראַטיווען באַנק פאַר דער היגער מזרח־יודישער בעפעלקערונג.

די גרינדונג פון דער באַנק איז אויפגענומען געוואָרען מיט גרויס אינטערעס.

אַ יודישע עמיגראַנטען־קוך אין דאַנציג

דאַנציג. (יט"א) אַ דאַנק די בעמיהונגען פון דער היגער אָפּטיילונג פון „היאס־יקא־עמיגדירעקט“ איז אין עמיגראַנטען־לאַגער אין נויפאַהרוואַסער, וואָס געהערט צום דאַנציגער פּאָרט־בעציר, געעפענט געוואָרען אַ ספּעציעלע כשר'ע קיך פאַר די יודישע עמיגראַנטען, וואָס פאָהרען דורך דעם דאַנציגער פּאָרט מעבר־לים.

דער פּוילישער עמיגראַציע־אַמט האָט מיטגעהאָלפען צו דער גרינדונג פון דער קיך.

דאָס יודישע לעבען אין אַמעריקאַ

רעדאַקטאָר פון „פאָרווערטס“ שילדערט די אַמעריקאַנער יודען, די בויער פון וואָלקען־קראַצערס אין ניו־יאָרק, ווי אויך וועגען דער צוקונפט פון יודישען עקאָנאָמישען לעבען אין אַמעריקאַ

2.

אין זיין ווייטערדיגען שמועס וועגען יודישען לעבען אין אַמעריקאַ, האָט רעד. פון ניו־יאָרקער „פאָרווערטס“ אַב קאַהאַן געזאָגט:

עס בעמערקט זיך, ווי די יודען אין אַמעריקאַ געהען אַריבער צו אַ נייעם ווירטשאַפטליכען לעבען, ווי עס וואַקסען אויס פאַר אונזערע אויגען נייע יודישע פרנסות. דער נייער דור, דער געבוירענער אין אַמעריקאַ, וואַרפט זיך בעזונדערס אויף די נייע געביטען.

מיר האָבען אין אַמעריקאַ צווישען דעם יונגען דור אַ שטאַרקען איבערפלוס פון יונגעלייט וואָס האָבען געענדיגט קאָלעדזשעס (הויך־שולען), און ווילען זיך ווידמען זייערע אינטעליגענטע פאַכען. אַנ'אַנגעזעהען אָרט פערנעהמען יודישע יונגעלייט אין אַמעריקאַ צווישען קאָמי־וואָיאַזשאָרען. אין דער בראַנזשע זענען זיי זעהר טיכטיג און אויך שטאַרק געלויבט. יודען נעהמען זיך צו פערשידענערליי אַנדערע ביזנעס און האָבען אַ גרויסען סוקצעס.

עס בויען זיך איצט אין ניו־יאָרק איינע נעבען דער אַנדערער דריי 56־שטאָקיגע געביידעס. איינע פון די געביידעס בויט דער רוסישער יוד כאַנין, איינער פון די גרעסטע בוי־אונטערנעהמער אין לאַנד. צו כאַנינען געהערען אויך אַ צאָהל טעאַטער־געביידעס אין ניו־יאָרק און אין דער אַרומיגער געגענד און אויך פיל וואוינונגס־הייזער. כאַנין איז אינגאַנצען אין אַמעריקאַ אַ יאָהר 20 — 25. ער האָט געלערנט אויף אָווענד־קורסען אין ניו־יאָרק, האָט זיך אָנגעהויבען פערנעהמען מיט דער בוי־בראַנזשע און אַזוי שעהן זיך דערשלאָגען.

איך וויל אייך אָבער זאָגען, אַז די 56־עטאַזשיגע געביידע, וואָס כאַנין בויט איצט אין ניו־יאָרק, איז נישט דער ערשטער וואָלקען־קראַצער, וואָס יודען האָבען אויפגעבויט אין אַמעריקאַ. אין יאָהר 1911 האָט די בעקאַנטע וואָאילוואָרט־פירמע, וועלכע בעזיצט די בעריהמטע מאַגאַזינען פון אַרטיקלען צו פינף און צעהן סענט, וואָס זענען אין אַנ'אונגעהויערער צאָהל פערשפּרייט איבער גאַנץ אַמעריקאַ — אויפגעשטעלט זיך אין ניו־יאָרק אַ געביידע פון 56 שטאָקוש, די ראָזיגע געביידע, דער אַזוי גערופענער „וואָאילוואָרט — בילדינג“, איז אויפגעבויט געוואָרען דורך אַ בוי־געזעלשאַפט, וואָס איהר פּרעזידענט איז אַ יוד פון טשענסטאָכאָוו, האָראָוויץ, אין דער אַלטער היים אין טשענסטאָכאָוו האָט האָראָוויץ געלערנט אין אַ גימנאַזיע. אין אַמעריקאַ איז ער אויסגעוואַקסען אַלס איינער פון די גרעסטע פאַך־מענער אין דער בוי־בראַנזשע. און אַט זעהר אַהר, ווי שוין אין יאָהר 1911 האָט אַ יוד אויפגעבויט אַ 56־עטאַזשיג הויז אין ניו־יאָרק און איצט בויט אַנ'אַנדערער יוד, כאַנין, נאָך אַזאַ וואָלקען־קראַצער פון 56 שטאָק...

— אונזערע יודען אין אַמעריקאַ דערגרייכען הויך...

— איך דערמאָהן זיך, אַז ווען, איך בין געווען אין פּאַריז אין יאָהר 1919 האָט זיך אין אַ פּריוואַטען שמועס מיט בעקאַנטע, וואָס האָבען מיך אויסגעפרעגט וועגען לעבען אין אַמעריקאַ, דערוועקט די פראַגע וועגען די וואָלקען־קראַצערס. נו, מיינט איהר טאַקע, האָב איך זיך ראַן אויסגערעדט, אַז אַלע אין אַמעריקאַ וואוינען אין וואָלקען־קראַצערס? ווען איך בין צוריקגעקומען קיין ניו־יאָרק האָב איך דערזעהן, אַז מען האָט זיך טאַקע אַ נעהם־געטאָן אויפצושטעלען הויכע „בילדינגס“. אָט ווערט איצט געבויט זעהר אַ גרויסע צאָהל געביידעס פון 15, 18 און איינינע און צוואַנציג עטאַזש. די אַלע געביידעס זענען שוין דורכאויס בעשטימט פאַר וואוינונגען. מייסטענס ווערען די ראָזיגע הייזער געבויט דורך יודען. און יודען נעהמען אויך וואוינונגען אין די ראָזיגע הויכע געביידעס. בעזונדערס וויל נישט דער יונגער יודישער דור וואוינען אין די אַלטע הייזער. זיי פערלאַנגען די מאָדערנע וואוינונגען מיט די נייעסטע בעקוועמליכקייטען. איז פערהאַן אַ טאָכטער אין שטוב. וויל זי בשום אופן נישט בלייבען אין אַנ'אַלטער וואוינונג און פאָדערט פון די עלטערען אַריבערצוציהען זיך אין אַ נייער געביידע. זי טענה'ט, אַז אַ לייטישער חתן וועט צו איהר נישט וועלען קומען אין אַלטען הויז, עס וועט איהם נישט אָנשטעהן, און די עלטערען זעהען איין, אַז דאָס איז טאַקע ריכטיג....

דאָס איז וועגען די בוי־ביזנעס, אין וועלכע עס איז איצט אַ קאָלאָסאַלע אויפלעבונג און אין וועלכע יודען שפּילען אַ קאָלאָסאַלע ראָל. יודען דרינגען איצט אַריין אין אַלערליי ביזנעס אין אַמעריקאַ. אַ לאַנגע צייט האָט דער אַמעריקאַנער יוד געהערשט אין דער נאָדעל־אינדוסטריע. איצט בלייבט ער נאָך שפּילען די הויפּטראָל אין דעם פאַך, אָבער ער שפּרייט זיך שוין אויס אויך איבער די אַנדערע אינדוסטריעס. מיר זעהען ווי אויסער אין דער בוי־בראַנזשע פערנעהמען יודען זעהר אַנ'אָנגעזעהען אָרט אין דער סינאַרען־אינדוסטריע. מיר זעהען אויך יודען אין די ערשטע רייהען פון פיל אַנדערע גרויסע בראַנזשעס אין אַמעריקאַ. אָט, צום ביישפּיל, אויב מיר זאָלען שוין אַריבערגעהן צום קולטורעלען לעבען, זעהען מיר, ווי יודען שפּילען אַזאַ בעדייטענדע ראָל אין דער אַמעריקאַנער קינאָ־אינדוסטריע. יודען זענען די שעפער פון דער „טאָקי־פילם“. דאָס הייסט רעדענדער קינאָ. יודען פערנעהמען לעצטענס אַנ'אָנגעזעהען אָרט אין אַמעריקאַנער טעאַטער. אין אַלע צווייגען, סיי אין ווירטשאַפטליכען, סיי אין קולטורעלען לעבען, אומעטום דרינגען אַריין יודען אַ שטאַרקע אויפלעבונג, נייע איינפאַלען און ענטוויקלען אַ קאָלאָסאַלע אַרבייט.

אַזוי זעהע מיר פאַר אונזערע אויגען ווי די יודען אין אַמעריקאַ שפּרייטען זיך אויס מיט זייער ענערגיע און שאַפען ביסלעכווייז נאָר אַנ'אַנדער בילד פון דעם יודישען לעבען אין אַמעריקאַ. דאָס איז זעהר אַנ'אינטערעסאַנטע ערשיינונג, וועלכע גיט פיל צו טראַכטען.

און אין אַלגעמיין זענען מיר איצט עדות פון אַ וויכטיגען היסטאָרישען פּראָצעס, וואָס קומט פאָר איצט אין ווירטשאַפטליכען לעבען פון די יודען אין די לענדער, וואו זיי געפינען זיך אין די נידריגסטע מאַסען. מיר זעהען ווי אין רוסלאַנד, פּוילען, בעסאַראַביען פערלירען יודען אינגאַנצען זייערע עקאָנאָמישע פּאָזיציעס און עס קומט אויס אַזוי, אַז מען ווייסט נישט, פון וואַנען וועלען זיי זיך דערהאַלטען ביים לעבען. און אין דער זעלבער צייט פערלאָזען די יודען אין אַמעריקאַ זייערע אַלטע פרנסות, אין וועלכע זיי האָבען זיך געהאַט אַזוי גוט איינגעאָרדענט און האָבען אַזוי שטאַרק אויפגעבליהט און נעהמען זיך צו אַנדערע ביזנעס. אין די נייע ביזנעס מאַכען טאַקע די יודען אויך זעהר אַ שעהן לעבען און דערגרייכען פיל, פונדעסטוועגען קאָן מען נישט וויסען ווי אַזוי עס וועט זיך אויסלאָזען דער ראָזיגער פּראָצעס פון איבערוואַרפען זיך צו אַ ווירטשאַפטליך לעבען. דער עיקר איז אָבער, אַז דאָס לאַנד איז אַזוי געזונד אין דער ווירטשאַפט און אַזוי רייך און אונזערע יודען זענען אַזוי טיכטיג און פעהיג אין אַלעם, צו וועלכען זיי נעהמען זיך. אַז מען קאָן רוהיג קוקען אויף דער גרויסער און וויכטיגער ענדערונג, וואָס קומט איצט פאָר פאַר אונזערע אויגען אין דעם ווירטשאַפטליכען לעבען פון די אַמעריקאַנער יודען.

* * *

ה' רעד. אַב קאַהאַן שילדערט אויך דאָס גייסטיגע לעבען פון די אַמעריקאַנער יודען, אַז אויך אין דער הינזיכט געשעהט איצט אַ וויכטיגער איבערבראָך ביי די יודען אין אַמעריקאַ.

די ראָזיגע אינטערעסאַנטע [illegible] וועלען מיר ברענגען מאָרגען.

דאָס לאָדזער לעבּען

25
דאָנערשטאָג
יז
תמוז תרפ"ט

יולי
זון־אויפגאַנג 3.45
זון־אונטערגאַנג 7.38

א שטורמישע נאַכט אין לאָדז
בּליצען, דונערן און שטורם־ווינד
א דונער דערהרגעט א פרוי — א פרוי געוואָרען טויב — גרויסע שריפות

(—) דינסטאָג אַרום 8 אַ זייגער אין אָוונט האָט זיך אין לאָדז ענדליך בעוויזען אַ רעגען וואָס האָט אַביסעל אָפּגעפרישט די לופט. דער רעגען האָט געדויערט אַ האַלבע שעה און האָט אויפגעהערט. אָבער אַרום 2 אַ זייגער ביינאַכט האָט זיך מיטאַמאָל אַראָפּגעריסען אַ שטאַרקער ווינט און ס'האָט אָנגעהויבען גיסען אַ שטאַרקער רעגען. די קעלער וואוינונגען בפרט די ניעדריגערע גאַסען זענען פערגאָסען געוואָרען מיט וואַסער. אויף דאַראָגאָשטש 3 איז אַריינגעפאַלען אַ דונער די 41 יאָהריגע ליאָנאָרא יענערסקאַ איז גראָד געשטאַנען ביים פענסטער און געוואָלט איהם צומאַכען. די פרוי איז געפאַלען טויט אויפ'ן אָרט. דער דונער האָט בעשעדיגט די איינאָרדנונג פון דער וואוינונג. די אַרויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האָט פעסטגעשטעלט דעם טויט פון דער יענערסקע.

אויף דער נאַרוטאָוויטש גאַס האָט אַ דונער געטראָפען אין פערבייגייענדיגען סטאַניסלאַוו קשעטוסקי און איהם נישט בעשעדיגט, מען קשעטוסקי איז געקומען צו זיך, האָט ער בעמערקט אַז זיין בע־זילבערנע זייגערל איז געוואָרען געלב.

אַרום 3 אַ זייגער פאַרטאָג האָט זיך אַרונטערגעטראָגען אַ האָגעל, וועלכער האָט אין די גערטנער און אויף די פעלדער הינטער'ן שטאָט אָנגעמאַכט שאָדענס.

נעכטען פאַרמיטאָג האָט זיך ווידער אַרונטערגעטראָגען אַ שטורם אין דער לאָדזער סביבה אָבער קיין גרויסע שאָדענס האָט ער נישט אָנגעמאַכט. די היץ איז נאָכדעם קלענער געוואָרען.

15 יאָהר געווען אַן עגונה
איצט האָט זי זיך דערוואוסט דעם אמת וועגען איהר מאַן

5 אַ פּאָר יאָהר פאַר'ן קריגס־אויסברוך האָט אין בּושעוּשיי חתונה געהאַט אַ יונג מיידעל יענטע מיט'ן שניירער אברהם ושעפּקאָוויטש פון יעוועז. קורץ נאָך דער חתונה איז אברהם צוגענומען געוואָרען צום מיליטער און איז שוין אַהיים נישט געקומען: צוזאַמען מיט זיין פּולק וואו ער האָט געדינט איז ער אַוועקגעשיקט געוואָרען אויפ'ן פראָנט. די ערשטע צייט זענען פון איהם אָנגעקומען בריף, מיטאַמאָל האָבען די בריף אויפגעהערט, פּוילען איז אָפּגעשניטען געוואָרען פון רוסלאַנד און יענטע איז געבליבען אָן יעדער נאַכריכט פון איהר יונגען מאַן, מיט וועלכען זי האָט כמעט נישט געלעבט נאָך.

ס'האָט זיך שוין מיט מזל געענדיגט דער קריג, יענטע האָט אָנגעהויבען זוכען, פונאַנדערפרעגען זיך ביי בעקאַנטע, ביי זעלנער וואָס האָבען געדינט צוזאַמען מיט איהר מאַן צי ווייסט נישט ווער עפּעס וועגען איהר אברהם. ענדליך איז אין 1921 יאָהר אָנגעקומען אַ ידיעה אַז אברהם בן זיסמאַן ושעפּקאָוויטש פון יעוועז איז דערהרגעט געוואָרען ביי ושמערינקע און איז דאָרט געקומען צו קבר ישראל. ווען די ידיעה איז אָנגעקומען האָט דער בּושעוּשינער רב געוואָלט זעצען אַ בית דין וואָס זאָל מתיר זיין דער יונגער עגונה חתונה צו האָבען.

מאַכט זיך אַ מעשה, אַז אַ יעוועזער איינוואוינער יחזקאל פּיאַלעק, וואָס האָט אַ זוהן אין אַמעריקאַ בעקומט פון איהם אַ בריף, אַז ער האָט דאָרט אין אַמעריקאַ געזעהען אברהמ'ן, וועלכער איז שטעטעל אַ קאָך. די רבנים האָבען שוין נישט געוואָלט מתיר זיין די עגונה, און זי איז געבליבען ווייטער זיצען אַן אומגליקליכע. אָבער זי האָט נישט גערוהט און ס'איז איהר איינגעפאַלען: דורך דער פערמיטלונג פון היגען מורה הוראה ראָזענבערג זיך צו ווענדען צום גריצער רב וועלכער געפינט זיך איצט אין ניו־יאָרק, אַז ער זאָל זיך פּעראינטערעסירען מיט'ן ענין און פעסטשטעלען דאָרט אויפ'ן אָרט צו איהר מאַן לעבט טאַקע. דער גריצער רב האָט מיט דער הילף פון דער דאָרטיגער אגודת הרבנים אויסגעפאָרשט ביאַליקן און ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אַז אברהם לעבט טאַקע און וואוינט אין טשיקאַגאָ אָבער דאָס איז אברהם בן מענדעל וואַלדער (אָדער וואַלדמאַן) פון יעוועז און נישט ושעפּקאָוויטש.

בעקומענדיג דעם דאָזיגען בעריכט פון אַמעריקאַ האָט שוין דער בית דין וועלכער האָט די ידיעה וועגען ושעפּקאָוויטשעס טויט אויפגענומען די אומגליקליכע עגונה, אַז זי זאָל מעגען חתונה האָבען. 8 יאָהר איז פאַראיבער ביז אַ טעות פון אַ יונגער־מאַן איז אויפגעקלערט געוואָרען. ס'וואָלט געקענט זיין נאָך ערגער, ווען נישט דאָס אומאויפהערליכע זוכעניש פון דער יונגער עגונה.

גרויסע אוואַנטורע אויף אַלטשטאָט
בעת א ליציטאַציע

(—) נעכטען איז אויף אַלטשטאָט פאָרגעקומען אַן אומגעהויערע אוואַנטורע בעת'ן אַדורכפיהרען אַ ליציטאַציע. מיר דערוויסען זיך וועגען דעם פאָלגענדע פּרטים: 2 אַ זייגער בייטאָג איז צו פישעל קאַלינסקי אויף פּאָרושעטשנאַ גאַס 6 געקומען אַ סעקוועסטראַטאָר פון מאַגיסטראַט און געפאָדערט גמינע־שטייער אויף אַ סומע פון 150 זלאָטעס. קאַלינסקיס זוהן האָט געענטפערט, אַז זיין פאָטער איז נישט אינדערהיים און ער האָט נישט קיין געלד. דער סעקוועסטראַטאָר איז דעריבער צוגעטרעטען צו מאַכען די ליציטאַציע אויף קאַלינסקיס מאַשין, וועלכע איז געווען פערשריבען. קאַלינסקיס זוהן האָט אָבער נישט ערלויבט אַדורכצופיהרען די ליציטאַציע און האָט זיך אָנגעהויבען צו ראַמפּערען מיט'ן סעקוועסטראַטאָר, דער סעקוועסטראַטאָר האָט גערופען אַ פּאָליציאַנט, וועלכער האָט וועגען דעם צוזאַמענגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל געגען קאַלינסקי.

מיט אַ האַלבע שעה שפּעטער איז דערזעלבער סעקוועסטראַטאָר אין בעגלייטונג פון נאָך אַ מאַגיסטראַט־בעאַמטען און אַ פּשאָדאָווניק געקומען צו קאַלינסקי און אָנגעהויבען אַדורכצופיהרען די ליציטאַציע, דעמאָלט האָט זיך ערשט אָנגעהויבען דער אמת'ער סקאַנדאַל, קאַלינסקי'ס זוהן האָט זיך אַקעגענגעשטעלט און האָט בשום אופן נישט דערלאָזט צוזיהרען זיך צו דער מאַשין, ערקלערענדיג, אַז אויף דעם גמינע־שטייער איז שוין געגעבען געוואָרען אַ ראַטע פון 50 זלאָטעס.

אויף די געשרייען פון קאַלינסקי זענען זיך צונויפגעלאָפען עטליכע הונדערט מענשען פון גאַנץ אַלט־שטאָט און די בעאַמטע האָבען אַפילו נישט געקענט טראַכטען, וועגען אַדורכפיהרען די ליציטאַציע. דער פּשאָדאָווניק האָט דערווייל אַנטעלעפאָנירט אין קאָמיסאַריאַט און געבעטען הילף, פון קאָמיסאַריאַט איז גלייך אָנגעקומען אַן אָפּטיילונג רייטער און פוס־פּאָליציי, וועלכע האָבען אָנגעהויבען מאַכען אָרדנונג, דערביי זענען עטליכע פּערזאָן צושלאָגען געוואָרען, די אוואַנטורע אין קאַלינסקיס וואוינונג האָבען אָבער נישט אויפגעהערט און די ליציטאַציע איז נישט אַדורכגעפיהרט געוואָרען, פאַר אַקעגענשטעלען זיך דער פּאָליציי איז אַרעסטירט געוואָרען קאַלינסקיס זוהן און נאָך 5 פּערזאָן פון המון, צווישען זיי איין פרוי.

קיין שום ענדערונגען אין דער אָנפיהרונג פון מאַגיסטראַט

זייט אַ וואָך צייט בערעדט די וואַרשעווער סאַנאַציע־פּרעסע און דער קוריער וואַרשאַווסקי טעלעפאָנישע ידיעות פון לאָדז וועגען דער ענדערונג, וואָס דאַרף פאָרקומען אויף די לייטענדע פּאָסטענס פון מאַגיסטראַט.

לויט די ערשטע ידיעות זאָל דער שטאָט־פּרעזידענט ושעמיענצקי דימיסיאָנירען און אויף זיין אָרט זאָל מצד די פּ.פּ.ס. אַרויסגערוקט ווערען די קאַנדידאַטור פון רעפּ. פּושאַק. די דאָזיגע ידיעה האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר פאַלש און איז אָפּגעלייקענט געוואָרען שוין אפילו פון דער סאַנאַציע פּרעסע.

ווייטער האָט די סאַנאַציע־פּרעסע מיטגעטיילט וועגען אַ כלומרשטען קאָנפליקט, וואָס איז ענטשטאַנען צווישען דעם איצטיגען וויצע־פּרעזידענט ד״ר [illegible] מיט'ן צווייטען וויצע־פּרעזידענט האַפּאַלסקי און, אַז אַלס פּועל יוצא פונ'ם דאָזיגען קאָנפליקט זאָל ד״ר וויעלינסקי האָבען בעשלאָסען צו דימיסיאָנירען און די דימיסיע איז דורך דער פּ.פּ.ס.־פראַקציע אָנגענומען געוואָרען. אויפ'ן אָרט פון ד״ר וויעלינסקי זאָל בעשטימט ווערען דער ביז־איצטיגער פאָרזיצער פון דער קראַנקען־קאַסע קאַלוושינסקי.

אַ צווייטע ווערסיע איז געווען, אַז דעם דאָזיגען אמט זאָל פערנעהמען דער איצטיגער לאַווניק פון דער שטייער־אָפּטיילונג ל. קוק.

אונזער מיטאַרבייטער האָט זיך געווענדעט צום סעקרעטאַר פון קרייז־קאָמיטעט פון פּ.פּ.ס. און צום לאַווניק קוק און ביי זיי אָנגעפרעגט וויפיל אמת ס'איז פאַראַן אין די אַלע דערמאָנטע ידיעות. פון ביידע קוועלען האָבען מיר בעקומען די זעלבע תשובה אַז אין די אַלע געבראַכטע מעלדונגען איז נישטאָ קיין איין וואָרט אמת, ס'איז אַלץ אויסגעזויגען פון פינגער.

פּרעסע־קאָנפערענץ אין דער האַנדעלס־קאַמער

(—) נעכטען איז אין דער אינדוסטרי און האַנדעלס קאַמער פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ מיט די פאָרשטעהער פון דער לאָדזער און וואַרשאַווער פּרעסע. דער פּרעזעס פון דער קאַמער קאָנסול גייער און דיר. בייער האָבען רעפערירט וועגען די אויפגאַבען און וועגען דער ביז־איצטיגער טעטיגקייט פון דער לאָדזער אינדוסטריע און האַנדעלס־קאַמער. נאָך די רעפעראַטען איז פאָרגעקומען אַ מיינונגס אויסטויש צווישען די אָנפיהרער פון דער האַנדעלס־קאַמער מיט די פּרעסע־פאַרשטעהער.

געביסען פון אַ משוגענעם הונט

(מ) דינסטאָג דעם 23. יולי האָט די וועטערינאַר־מאַכט פעסטגעשטעלט, אַז אַ הונט איז משוגע און איהם דערשאָסען אין פליישנעוועלב פון יוסל נייהויז (נאָוואָמייסקאַ 28). ווען ס'געהערט דער הונט איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען, דער הונט איז געלאָפען דורך די גאַסען ושעבניאַ, דרעוונאָווסקאַ, אַלטען מאַרק און נאָוואָמייסקאַ און זאָל האָבען צוביסען עטליכע פּערזאָן צוו. אַנד. אויך אַ געוויסע לאַנגין קרושעלעווסקי (דרעוונאָווסקאַ 64).

די געזונטהייטס־אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט פאָדערט אויף אַלע פּערזאָנען, וואָס זענען צוביסען געוואָרען, אַז זיי זאָלען זיך מעלדען אין דער סאַניטאַר אָפּטיילונג (פּריוויטעם פּלאַץ נומער 1) אָדער אין די סאַניטאַרע ראַיאָנען, כדי זיי זאָלען בעטראַכט ווערען דורך אַ דאָקטאָר און אין פאַל ווען ס'וועט נויטיג זיין זאָלען קענען אָנגענומען ווערען פאָרהיטונגס־מיטלען געגען משוגעת.

די מעדיצינישע הילף און אַלע נויטיגע מיטלען ווערען ערטיילט אומזיסט.

פון „חסד של אמת"

„חסד של אמת" האָט אַדורכגעפיהרט די פאָרמאַליטעטען און לקבורה געבראַכט חיים שמואל העלמער אַלט 34 יאָהר, וועלכער איז נעכטען געקומען פון טאַשין אין שפּיטאָל פּאָזנאַנסקי וואו ער איז גלייך געשטאָרבען. דער פאַרשטאָרבענער האָט איבערגעלאָזט אַ פרוי מיט 3 קינדער אויך האָט „חסד של אמת" לקבורה געבראַכט אַ קינד פון אַ יאָהר, וועלכעס איז געשטאָרבען אין שפּיטאָל „אַננאַ מאַריאַ" אָהנע אָפּשטאַמונג און נאָמען, דאָס קינד האָט געגעבען אין שפּיטאָל דער זאַפּעק, טראַמוואַיאָווע 15.

חסד של אמת זוכט די קרובים פון אַרוויאַ סאַמעט, וועלכע „חסד של אמת" האָט דינסטאָג לקבורה געבראַכט.

צוגאַב־פּאָבאָר

(וו) קומענדיגען מאָנטאָג דעם 29, און דינסטאָג דעם 30 ה. ח. וועלען פאָרקומען ווייטערע צוגאַב־פּאָבאָר־קאָמיסיעס פאַר געבוירענע אין די יאָהרען 1888–1908, וועלכע האָבען נאָך ביז איצט נישט רעגולירט זייער בעציהונג צום מיליטער, און וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון פּ.ק.או. 2 לאָדז־שטאָט.

דעם 12 אויגוסט, 12 סעפּטעמבער, 12 אָקטאָבער, 12 נאָוועמבער און דעצעמבער וועט פאָרקומען די פּאָבאָר קאָמיסיע פאַר די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1 פּ. ק. או. די ווייטערדיגע פּאָבאָר־קאָמיסיעס פאַר די, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2 פּ. ק. או. וועלען פאָרקומען דעם 28 אויגוסט, 28 סעפּטעמבער, 28 אָקטאָבער, 28 נאָוועמבער און 29 דעצעמבער ה. י.

די קאָמיסיע אַמטירט אויף פּאָמאָרסקאַ 18.

שטרייק אין די ציגעלניעס

(—) מיט עטליכע וואָכען צוריק האָט דער פאַרבאַנד פון צעראַמיק אַרבּייטער אַרויסגעשטעלט אַ הוספה־פאָדערונג פון 20 פּראָצ. די אונטערנעמער האָבען זיך פּעררופען אויף דער שלעכטער קאָניונקטור און האָבען די פאָדערונג אָפּגעוואָרפען.

די אַרבּייטער האָבען זיך דאַן געווענדעט נאָך אַן אינטערווענץ צום אַרבּייטס־אינספּעקטאָר וואָיעוואָדסקי. אַזוי ווי אויך זיין אינטערווענץ האָט נישט געהאָלפען, האָבען זיי פּערשטרייקט. ס'שטרייקען עטליכע הונדערט אַרבּייטער אין די ציגעלניעס פון גאַנץ לאָדזער קרייז.

געענדיגט דעם שטרייק אין „וואָיטשעראָוו"

אין דער מעבּעל־פאַבּריק „וואָיטשעראָוו" איז פּערענדיגט געוואָרען דער לאַנג דויערנדער שטרייק, אַלע אָפּטיילונגען אַרבּייטען שוין נאָרמאַל.

פערשידענעס

(2) מאָרגען קומט פון אורלויב דער פּאָליציי־קאָמענדאַנט ניעדזשוועלסקי. דעמזעלבען טאָג פאָהרט אַרויס אין אורלויב דער לייטער פון אויספאָרשונגס־אַמט אויבער־קאָמיסאַר ווייער.

א וואַלד־שרפה

(וו) אין גוט פון לאַנדווירט קוילעצקי אין קאַלישער קרייז האָט אויסגעבּראָכען אַ וואַלד־שרפה. די פייערלעשער פון דער גאַנצער סביבה און די פּויערים האָבען די שרפה איינגעלאָשען. ס'האָט אָבּגעבּרענט 30 מאָרג וואַלד. די סבה פון דער שרפה איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

א שרפה

(וו) אויף זגערזשער 44 איז אין גלאָז־לאַגער אויסגעבּראָכען אַ שרפה. די אָנגעקומענע פייערלעשער האָבען די שרפה איינגעלאָשען. ס'איז אָפּגעבּרענט אַ טייל פון דער וואַנט און פון סופיט, די היזקות זענען נישט קיין גרויסע.

אינטערעסאַנט איז, אַז אינ'ם קעלער האָבען זיך געפונען לייכט ברענענדע מאַטעריאַלען (בענזין א. אַנד.) ווען דער פייער וואָלט אָנגעקומען אַהין, וואָלט אויסגעבּראָכען אַ גוואַלדיגע שרפה מיט אויפרייסען א. א. וו. צום גליק האָבען די פייערלעשער פון דעם אָפּגעהיט.

„נייער פאָלקסבלאַט"
קופּאָן № 18
אויף צו געווינען אומזיסט דאָס בוך. ווערק:
„אין מערב קיין נייעס"
פון עריך מאַריאַ רעמאַרק.

מיט דער זעלבער בייטש האט ער איהם געלערנט „דרך-ארץ"

אין אַנדזשעיעוו פֿאָהרען יעדען טאָג אַרויס צו דער באַהן קריסטליכע דראָשקאַזשעס, וועלכע פֿיהרען אָפּ די לעטניקעס פֿון דער באַהן צו די זומער-וואוינונגען.

פֿיל פֿון די לעטניקעס געהען אויך צו פֿוס צו דער באַהן. האָט זיך נעכטען איינער פֿון די קריסטליכע יונגעלייט געלאָזט אַ ביסעל וואויל-געהען און אָנגעהויבען צו בעפֿאַלען די יודישע דורכגעהער. איינער פֿון די פּויערישע דראָשקאַזשעס, וואָס ציהט זיין יניקה פֿון די יודישע פּאַסאַזשירען האָט זיך מרחם געווען אויפ'ן שגץ וואָס ער דאַרף די זשידעס שלאָגען מיט די הענד און האָט איהם אויסגעבאָרגט זיין בייטש, מיט וועלכער ער האָט טאַקי אָנגעהויבען מכבד צו זיין די יודען, ער האָט אָבער אָנגעטראָפֿען אויף איינעם, וועלכער האָט איהם דערצעהלט די אמת'ע מעשה. דער יוד האָט קודם צוגענומען די בייטש, ציבראָכען דעם שטעקען און דערנאָך ערשט איהם דערצעהלט דעם פּסוק.

דער שגץ האָט שוין די יודישע פּאַסאַזשירען מעהר דעם טאָג נישט געשלאָגען.

פּאַשאַפּ'ס מתנה פֿאַר יתומים

נעכטען איז צו אונז אין רעדאַקציע געקומען דער יודישער גבור זעליג פּאַשאַפּ. מיט עטליכע טעג צוריק איז ער אַרויסגערופֿען געוואָרען אויף אַ קאַמף דורכ'ן ברוטאַלען קעמפֿער קאַרש, וועלכער איז שוין דורך איהם בעזיגט געוואָרען אין אַ רעצי-רירענדען קאַמף, אַזוי ווי דער קאַמף האָט שוין נישט געקענט פֿאָרקומען אינ'ם קאָנקורס האָט קאַרש פֿאָרגעשלאָגען, אַז דער קאַמף זאָל פֿאָרקומען אויסער'ן קאָנקורס און אויב פּאַשאַפּ וועט געווינען דעם קאַמף בעקומט ער אַ געלד-פּרעמיע.

דער קאַמף איז טאַקע פֿאָרגעקומען און פּאַשאַפּ האָט אַוועקגעלעגט קאַרש'ן אויף ביידע לאָפּאַטקעס און בעקומען דעם פּריז.

פּאַשאַפּ וויל אָבער דאָס געלד פֿאַר זיך נישט נעמען. ער איז צופֿרידען מיט'ן בלויזע אומשטאַנד וואָס ער האָט אָפּגעהאַלטען דעם זיג און צופֿרידענגעשטעלט זיינע פֿיל פֿריינד און פֿערהערער.

דאָס געלד פֿערטיילט ער אויף פֿערשידענע וואוילטעטיגע צוועקען. צו. אַגר. האָט ער אויך בעשטימט 50 זל. פֿאַר דעם אינטערנאַט און פֿערמע אין העלענובעק. און דאָס געלד איבערגעגעבען דורך אונזער רעדאַקטאָר.

צופֿעליג האָט ער דערזעהען פֿון רעדווייטענס עטליכע יתומים-קינדער, ווי זיי אַרבייטען אויף זייער לאַנדווירטשאַפֿט און זיי האָבען אויף איהם געמאַכט אַ זעהר גוטען איינדרוק. פּאַשאַפּ ווינשט זיי, זיי זאָלען אַלע אויסוואַקסען געזונט און שטאַרק ווי ס'איז איצט פּאַשאַפּ, אַז ס'זאָל זיי גוט געהן. די טעג וויל פּאַשאַפּ בעזוכען דעם אינטערנאַט און פֿון דער נאָהנט אָנקוקען די קינדער.

פֿון דער געזונדהייטס-אָפּטיילונג

(מ) פֿון קומענדיגען מאָנטאָג וועט די געזונדהייטס-אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט איינאָרדנען אַ נייעם סאַניטאַר-רעוויר אויף באַזאַרנע 4.

דער נייער סאַניטאַר-דאָזאָר וועט בעדינען דעם שטח פֿון 3 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט (באַלוט).

אינ'ם זעלבען לאָקאַל וועלען אויך איבער-געטראָגען ווערען די 2 הייל-שטעלען פֿאַר טו-בערקולאָז-קראַנקע (ביז איצט האָט זי זיך געפֿונען אויף לימאַנאָווסקי 27) און דער ערשטער סאַני-טאַר-קרייז, וואָס האָט זיך ביז איצט געפֿונען אין לאָקאַל פֿון וועטערינאַרען-אַמט (פֿרייהייטס-פּלאַץ 1).

א שמחה אין דער יודישער ארטיסטישער משפחה

דינסטאָג האָט דער דירעקטאָר פֿון יודישען טעאַטער אין „פֿילהאַרמאָניע" ה' א. בעזמאַן און זיין פֿרוי די בעקאַנטע אַרטיסטין סאָניע בעזמאַן, געפֿייערט די בר-מצוה פֿון זייער זוהן מישא.

אויף דער פֿייערונג זענען אַנוועזענד געווען אַלע אַרטיסטען פֿון היגען יודישען טעאַטער און פֿון דער ווילנער טרופּע, יודישע זשורנאַליסטען, טעאַטער-רעצענזענטען און פֿריינט.

דער אַרטיסטען-קאָלעקטיוו האָבען די עלטערן און דעם בעל-שמחה דערלאַנגט אַנ'אַדרעס און אַ מתנה.

ביי שעהן סערווירטע טישען האָט זיך דער עולם געוויילט אין אַ געהויבענער שטימונג ביז אין ווייסען טאָג.

שטרייק אין די גלאז-הוטען

(2) ווי מיר האָבען מיטגעטיילט האָבען פֿער-שטרייקט די אַרבייטער פֿון די פֿעטריקאָווער גלאָז-הוטען „קאַרא" און „האָרטענזיאַ". מיט עטליכע טעג צוריק האָבען די פֿערוואַלטונגען פֿון די הוּטעס מיטגעטיילט די אַרבייטער, אַז אויב זיי וועלען ביז מאָנטאָג נישט צוטרעטען צו דער אַרבייט, וועלען די הוטעס געשלאָסען ווערען. די אַרביי-טער האָבען זיך פֿינדעסטוועגען צו דער אַרבייט נישט צוגעשטעלט און נעכטען האָט די פֿערוואַל-טונג פֿון „האָרטענזיאַ" אָנגעהויבען אויסצולעשען די אויוועגס.

נעכטיגע רינג-קאמפען אין צירק

די רעזולטאַטען פֿון די נעכטיגע רינג-קאַמפֿען אין צירק זענען פֿאָלגענדע! מיכאַעליס האָט בעזיגט אָרלאָוו'ן אין 2 מינוט, קאַרש איז אינפֿער-האָזט בעזיגט געוואָרען אין דער 12 מינוט דורך באַהן סאַמסאָן. שטיבאָר איז בעזיגט געוואָרען דורך שטעקזרין אין 22 מינוט, דער קאַמף גאַר-קאַוויענקא פּאַשאַפּ האָט געדויערט אַ שעה מיט 10 מינוט, געזיגט האָט פּאַשאַפּ מיט 2 פּונקטען געגען איינעם.

אפּטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) אַנטאָניעוויטש, (פּאַביאַניצקאַ 50). ראַד-ושינסקי, (פּעטריקאָווער 164). סאקעלעוויטש, (פּשע-יאַזד 19). רעמבעלינסקי, (אַנדזשעיאַ 28). י. זונדע-לעוויטש, (פּעטריקאָווער 25). קאַספּערקעוויטש, (זגע-ושער 54) טראַחקאָווסקי, (בושעושינער 56).

בעת די היצען

אָדער נאָך דער שווערער אַרבייט איז דאָס בענוצען פֿון אַראָמאַטי-שען און נאָהרהאַפֿטען דעסער ווירקט אויסערגעוועהנליך דער-פֿרישענד

ד"ר עטקער'ס פּראַשעק אויף בודי'ן

ד"ר עטקער'ס אַמבראָזשיאַ

ד"ר עטקער'ס גאַלאַרעטקאַ

מיט די בעשמאַקען פֿון: מאַלינאָווע, יאַגרעס, שטענגעלעך, קערשען, מאַרעלען אַנאַנאַסען, ציטרינאָווע, פּאָמעראַנצען, וואַניליען אָדער רומאָווע, פֿערלייכטערן שנעל דאָס צו יכטען די געהעריגע מאכלים לויט דער אָנגעגעבענער פֿאַרשריפֿט אויף יעדען אָריגינעלען פּעקעל. זיי שמעקען מיט ד"ר עטקער'ס וואַניליען=סאָס אויסגעצייכענט. צאָהלרייכע אָנווייזונ-גען, ווי אַזוי צוצוגריכטען דעסערן און ווי אַזוי צו באַקען געבעקס, טאָרטען און קלענער גע-בעקס, קען מען געפֿינען אין נייעם ביכעל מיט ד"ר עטקער'ס פֿאַרשריפֿטען F וועלכעס מ'קען פֿאַר 40 גראָשען בעקומען אין יעדען קאָלאָניאַל-געוועלב. פֿאַלס ס'פֿעהלט אויס נאָכ'ן צושיקען פּאָסט-מאַרקען דירעקט פֿון

Dr. AUGUST OETKER, Oliwa.

טעלעגראמען

א יאהר תפיסה פאר אויסנארען א הנחה-פאס

שטרענגער צירקולאר וועגען בענוצען אנ'אויס-לענדישען הנחה פאס צו די אנגעוויזענע צוועקען

וואַרשא, 24 (טעלעפֿאָניש) דער רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט האָט די טעג איינגעפֿיהרט אַ ספּע-ציעלע דעקלאַראַציע פֿאַר פּערזאָנען, וועלכע ווי-לען אָפּפֿאָהרען קיין אויסלאַנד מיט אַ הנחה-פּאַס. אין דער דעקלאַראַציע מוזען זיך די סוחרים אונ-טערשרייבען, איידער זיי פֿאָהרען-אָפּ, אַז זיי בע-נוצען דעם הנחה-פּאַס אויסשליסליך אויפ'ן צוועק, וואָס איז דערמאָהנט אין דער בעשטעטיגונג פֿונ'ם אינדוסטריע-אינזשענער.

אינ'ם פֿאַל, ווען מען איז עובר אויף דער דאָזיגער התחייבות, וועלען די דעקלאַראַנטען מו-זען צוצאָהלען דעם אונטערשיד צווישען אַ הנחה און אַ געוועהנליכען פּאַס. אונאָבהענגיג דערפֿון וועלען אַלע, וואָס וועלען זיך בענוצען מיט אַ הנחה פּאַס צו פֿערגעניגענס צוועקען, צוגעצויגען ווערען צו פֿעראַנטוואָרטליכקייט, פֿאַר צושטעלען דער מאַכט פֿאַלשע ידיעות וועגען זיך.

לויט'ן הסכם מיט'ן שטראָף-קאָדעקס פֿאַר אַד-מיניסטראַטיווע פֿערברעכענס דראָהט אַ שטראָף פֿון אַ יאָהר תפיסה אָדער 10,000 זלאָטעס.

מוראדיגער אויפרייס פון זויער-שטאף אין בערלין

בערלין, 24 (אַטע) היינט אינדערפֿריה איז אין די פֿאַבריקען פֿון זויער-שטאָף אין בער-לין פֿאָרגעקומען אַ מוראדיגער אויפֿרייס, פֿון וועל-כען ס'איז ענטשטאַנען אַ געוואַלדיגע שרפֿה. די פֿלאַמען דערגרייכען 100 מעטער הויך. מ'רעדט וועגען 10 דערהרגעטע. ביז איצט איז די שרפֿה נאָך נישט איינגעלאָשען.

פער'סמט א פרוי

(2) אויף נאַוראָט 5 אין טויער האָט מען געפֿונען אַ יונגע פֿרוי מיט שוואַכע סמנים פֿון לעבען. אַרויסגערופֿענע פּאָגאָטאָוויע האָט זי אָפּ-געפֿיהרט אין שפּיטאָל. ס'איז פֿעסטגעשטעלט גע-וואָרען אַז דאָס איז מאַריאַ שמיירולסקאַ (טאַרגאָ-[illegible]) וועלכע האָט זיך פֿער'סמט.

בריף אין רעדאקציע

געעהרטע רעדאַקציע! מיר האָפֿען דעם כבוד איך צו בעטען אָפּצודרוקען אין אייער װ. צייטונג פֿאָלגענדע נאָטיץ, פֿאַר וועלכע מיר דאַנקען אייך פֿאָראויס.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער קאָרעספּאָנדענץ אין „היינט" נומער 164 פֿון לאָדז אונטער דעם קעפּעל: „יודישע האַנדווערקער פֿערלירען אַ מאַנ-דאַט אין דער לייטונג פֿון דער לאָדזער האַנדווערקער קאַמער" ערקלערען מיר פֿאָלגענדעס:

עס איז נישט ריכטיג, אַז דער פּראָטעסט פֿון אונזערע 6 פֿאָרשטעהער אין דער האַנדווערקער-קאַמער איז געווען געווענדעט געגען הער פּערזאָן פֿון ה' קאָשימירסקי, וועלכער איז מיטגרינדער פֿון'אונזער צענטראַלע, און האָט מיט דער פּאָלקיס-טישער פּאַרטיי קיין שום שייכות נישט און וועלכער איז ביי די שטאָט ראַט וואַהלען זאַגאַר אַרויסגע-שטעלט געוואָרען אויף אונזער ליסטע אַלס ערשטער קאַנדידאַט.

דער פּראָטעסט איז נאָר געווענדעט געווען געגען די קריסטליכע פֿאָרשטעהער אין דער קאַמער, וועלכע האָבען געבראָכען דעם אָבמאַך, צוליב וואָס די יודישע בעל מלאכות האָבען פֿערלוירען אַ פֿאָר-שטעהער אין דער לייטונג פֿון דער האַנדווערקער קאַמער, דערביי מוז בעמערקט ווערען דאָס די 2 פּאָלקיסטישע ראַטמענער האָבען זיך אין פּראָטעסט נישט בעטייליגט.

דער צענטראַלער יודישער האַנדווערקער פֿער-באַנד פֿון לאָדז און אומגעגענד, פּאָלודניאָװאַ 4 און די פֿאָרשטעהער פֿון דער האַנדווערקער קאַמער

פּאָרויצער — ב. אָרדינאַנס.

אין ווישניאווע=גורע!

(מאנאלאגישע איינדריקען) פון ש. דזשיגאַן

אַז כ'בין געקומען קיין אַנדזשעיעוו מיט דער באַהן אין געזעהן, אַז דער קאָפּ שטעהט נאָך אויפ'ן בויך, מחמת ביז צום בויך פֿיהל איך שוין גאָר-נישט; אַז כ'האָב שוין געהאַט גוט בעוויינט די ווייסע טעניס-הויזען, וואָס זענען נעבעך פֿער-שוואַרצט געוואָרען פֿון אַ גראָבען „סטאָניק", וואָס האָט זיך צעגאָסען, כ'ווייס נישט ווי אַזוי — און נאָכדעם, ווי כ'האָב מיר צוריק אַריינגעדרעהט די האַנד אין אויסגעשפּיגען די לעצטע צוויי באַק-ציינער — האָב איך גומל געבענטשט און בעשלאָסען: כ'זאָל אפֿילו שטאַרבען, מוז איך צוקומען צום אויטאָ'ח'ומ'טען לאַגער, צו „ווישניאָווע".

אויף דער סטאַציע איז אַ גוואַלד, אַ געשריי, אַ ליאַרם, פֿיהרמאַנעס, ווייבער, וואַליזעס, יודען מיט פּעקלעך לו'פען, פֿוהרמאַנעס שרייען: קראַ-שעוו! אַנדרעספּאָל! ש'ניאָווע!

— זעצען זי זיך! קניידשען זי אַ ביסעל איין דעם בויך!

— ווערען זי אַ ראָד און צישוט!

— וואָס? 50 גראָשען? מ'ט אַ באַקעאָהן צו!

— אַסטראַזשנע מיט די סטאַניקעס, אין דיין ראָזוואַלנע באַסאַיאָן...

ס'ערשטע ווינטעל, וואָס לויפֿט ענטקעגען אויפ'ן שאָסע מאַכט אַזוי שוואַרץ די פּנים'ער, אַז נעגערס זענען היינט אַקעגען אונז. עפּעס אַ בעל יודעל בעט זיך ביים פֿיהרמאַן ער זאָל פֿאָהרען שנעל, ווייל, זאָגט ער, ר'האָט אַריינגעשטיפּט אין טאַש אַ טיט מיט טרוסקאַווקעס, זענען זיי צעגאַנ-גען און גיסען זיך ווי מים אחרונים.

— ש'ניאָווע! — אַזוי האָט דער פֿוהרמאַן אָנ-געזאָגט די בשורה מיט אַ הייזעריגען אויסגעשריי און מיר האָבען זיך אָפּגעשטעלט נעבען דער „וואָלסקע כלאָדניע", וועלכע מאַכט דעם איינדרוק פֿון אַ באַראַק פֿאַר פֿערוואונדעטע זעלנער, וואָס איידער מ'שיקט זיי אַ היים, גיט מען זיי דערווייל צו עסען ליאַדעס.

דער בעל הבית פֿון דער „כלאָדניע", ס'הייסט דער „איטאַליענער". שטעהט פּונקט אין דאַווענס. און אַזוי מורמלענדיג דערלאַנגט ער אַ פֿול פּאָר-ציע, שטעלט זיך ווייטער שמונה-עשרה און ביז מ'קריגט ס'לעפֿעלע — איז שוין פֿון די ליאַדעס, פֿערגעבען, געוואָרען אַ קאַרטאָפֿעל-זופּ.

שטיצה איך אַזוי פֿאַר דער „כלאָדנע" און בע-טראַכט די מענשהייט, וואָס קומט כאַפּען לופֿט. עפּעס מאַכט דאָס גאַנצע „ווישניאָווע" אַנ'איינדרוק פֿון אַ פּויליש קאָליפֿאָרניען: אַ צוזאַמענגעמיש פֿון אַלעריליי קלאַסען, פֿאַכען און פֿיזאָנאָמיעס.

געוואַלד, וועמען מען זעהט אַלץ! די חבר'-טע גיטל און דעם דאָקטאָר הערשפּינקעל און לייזער בעקער אין אַדוואָקאַט וו. ק. און די גראָבע חנה, וואָס זיצט אַ גאַנצן טאָג אויף אַ טשייניק אייז, זי זאָל חלילה, נישט צעשמעלצען טערען. און פֿאַננעס, „ז' ליעפּשעגאָ טאָוואַזשיסטוואַ" וואָס „אוזשאָנדזשען" זאַבאַוועס פֿאַר „טאָז", נישט אַזוי דערפֿאַר ס'זאָלען נישט זיין קיין פֿאַרכעס ביי יו-דען, נאָר גאָר פּשוט: מען וויל כאַפּען אַ שאַנס „נאַ גזשיב", עפּעס אַ לייטישען וואָלענטינאַ וואָס איז אַ מבין אויף „לעזשאַקעס"...

וּאָ, טאַקע אין דער „כלאָדניע" הערט מען זיך אָן פֿערשידענע פּליאָטקעס אין געשיכטעס פֿון היגע ליפּט-כאַפּערס.

אט דערצעהלט מען, האָט אַ לאָדזער מאַלער ר—ל געמאַכט אַנ'אויסשטעלונג פֿון זיינע בילדער נעבען וואַלד. בינו לבינו, ביז עמיץ איז געקומען עפּעס אָנקוקען, האָט זיך דער קינסטלער אַוועקגע-לעגט אָפּבריען זיך אַביסל. איז געקומען אַ קאָ-זע און אויפֿגעפֿרעסען אַ האַלבע אויסשטעלונג...

די שענסטע אַטראַקציע איז דער היגער וואַלד. ווי נאָר מען גיט דעם ערשטען טריט אין וואַלד, הויבט די נאָז אָן געוואַלדיג צו פּראָטעסטירען. די לופֿט איז דאָ אָנגעשטעקט מיט כל-ערליי ריחות. אָהן אַ גאַז-מאַסקע איז דאָ געפֿעהרליך צו קומען ס'שפּירט זיך פֿון פֿייכטע ווינדלען געמישט מיט „ראַכאַט-לאַקום". איינער, וואָס האָט אַ לונגען-קראַנק, קען זי דאָ שנעל פּטור ווערען — ס'הייסט: די לונגען...

אינ'ם וואַלד פֿון „שניאָווע" זיצען זעלטענע יודענעס, וואָס פֿון דער ווייטענס זעהען זיי אויס ווי — פֿעסער שמאַלץ אָנגעטון אין „פּידזשאַמאַס"... זיצען זיי אַזוי די יודענעס אַראָפּגעלאָזט די פֿיס אין די גריבער עסען אַ גאַנצען טאָג קלויסקעס מיט מילך, כדי נישט צו „סטראַטשען די ליניעס"... געהט אָבער אַדורך אַ „פּשוין" פֿון „מיאָופּ'צן" גע-שלעכט, צעשמייכלען זיי זיך, די ווייבער, און הויבען אָן שמאַטקען מיט די „אומיסלאָווע" לי-פּען...

דאָס איז אַלץ ביי טאָג. ביינאַכט אַנ'אַנדערען כאַראַקטער. פֿאַרלעך גייען „נאַ פּאָלאָוואַניע", גרע-סערע „טאָוואַזשיסטוועס" שפּילען אין מיינונגען, מאַן און ווייב קומען זיך אין וואַלד „אָפּרעכנען", ווייל ביי טאָג מוז מען האַלטען „פֿאָסאָן"... טויזענ-טער פֿאַטעפֿאָנען רייסען זיך די גאָרגלען און אויף יעדער וועראַנדע ליגען צו הונדערטער געסט אויף איין שיעניק און מען זינגט:

— „די זון פֿערגעהט אין פֿלאַמען"!...

—=:§:=—

אין לאַנד, וואו מענשען לעבען ווי הינט און שטאַרבען ווי קיסרים

כינעזישע לויות און קברים—מאַמעס זוכען מיט לאַמטערנס די נשמות פון זייערע טויטע קינדער—ווי קהל זאָרגט זיך פאַר די בעטעלדיגע גייסטער — פון טויט ביז דער קבורה דויערט דריי חדשים

ווען אַ כינעזער שטאַרבט, ווערט זיין קערפּער אַריינגעלעגט אין אַנ׳אָרון און פערזיגעלט, און אַזוי פערבלייבט דער פערזיגעלטער אָרון שטעהען אין שטוב פון דעם פערשטאָרבענעם וואָכען לאַנג. אָדער אַפילו גאַנצע חדשים, ביז עס קומט פאַר די לויה. וואָס העכער דער פערשטאָרבענער איז געשטאַנען ביים לעבען, אַלץ שפּעטער קומט פאַר זיין לויה. רייכע און חשוב׳ע כינעזער ווערען איינגעבאַלזאַמירט און זייערע קערפּער ליגען אָפּ דריי חדשים לאַנג.

ווען אַ קיסר שטאַרבט, מוז ער אָפּליגען זעקס חדשים ביז זיין לויה. ביי די אָרימע כינעזער ווערט אָבער דער געשטאָרבענער היכף נאָך זיין טויט, בע־ערדיגט, אָבער דריי יאָהר נאָכ׳ן טויט ווערט ער נאָך אַלץ פערעכענט אַלס אַ לעבעדיגער מיטגליד פון דער משפחה און מען גיט איהם נאָך אָפּ כבוד, פונקט ווי ער וואָלט געווען אין שטוב.

כל זמן עס ציהט זיך דער טרויער (דריי יאָהר) טאָרען די יורשים נישט איבערנעהמען די ירושה, און אין משך פון דער גאַנצער צייט טאָר אויך נישט געפּייערט ווערען אין דער משפחה קיין חתונה, נישט קיין תנאים, און קיין שום אַנדער פאַמיליען יום טוב. אָבער דער עלטסטער מענליכער יורש איז מחויב דעם גאַנצען לעבען צו האַלטען טייער דעם זכר פון דעם פערשטאָרבענעם און איהם פון צייט צו צייט אַרויסווייזען זיין טרייהייט דורך מקריב זיין לכבוד איהם שפּייז, קליידער און פּאַפּיר געלד, און צוליב דער סיבה שטרעבט יעדער כינעזער צו לאַזען נאָך זיך אַ מענליכען נאָכפאָלגער, ווייל דעמאָלט ווייס ער, אַז זיין נאָמען וועט נישט אונטערגעהן.

ווען ער אַליין האָט נישט קיין זוהן, נעהמט ער אַ פרעמדען יונגעל אויף האָדאָוואַניע, און ווען ער שטאַרבט איידער איהם האָט זיך איינגעגעבען צו לאָזען נאָך זיך אַ מענליכען יורש, קלויבט די פאַמיליע אויס אַ נאָכפאָלגער פאַר איהם און בעשטימט איהם אַלס זוהן פון דעם פערשטאָרבענעם.

יערען יאָהר אין די בעפעלקערונג פון יעדער כינעזישער שטאָט עולה רגל צו די קברים פון די טויטע און ברענגט פאַר זיי קרבנות. די ראַזיגע צע־רעמאָניעס הויבען זיך אָן אין די ערשטע טעג פון חודש אַפּריל און ציהען זיך אָפּ פון צוויי ביז דריי וואָכען. דעמאָלט מוזען אַלע מיטגלידער פון דער פאַמיליע — אויב זיי זענען אַפילו בלוטיגע שונאים איינער דעם אַנדערען — שליסען שלום און אַלע צוזאַמען מוזען געהן צו די קברים פון די אבות, וואו דער עלטסטער פון דער משפחה ברענגט אַ קרבן, וואָס בעשטעהט פון לעבענסמיטעל, פרוכ־טען און וויין.

עס זענען אויך פערהאַן ספּעציעלע טעג אין וועלכע מען זאָרגט פאַר די „בעטלענדיגע״ גייסטער ד. ה. די גייסטער, וועלכע בלאָנדושען אַרום איבער דער וועלט און געפינען נישט קיין תיקון, און זיי מוזען הערייבער אָנקומען צו קהל׳שער פערזאָרגונג איינער פון די ריהרענדסטע כינעזישע מנהגים איז דער, ווי די נשמה פון טויטען קינד ווערט גע־זוכט דורך זיין מוטער. די אומגליקליכע מוטער נעהמט אַרויס ביינאַכט מיט אַ לאַמטערן אין איין האַנד, און אין דער אַנדערער האַנד טראָגט זי אַ קליידעלע פון דעם פערשטאָרבענעם קינד, זי נישטשערט וואו איהר קינד האָט געלאָזען ליגען זיין נשמה, זי שאָ־קעלט דעם לאַמטערן אַהין און צוריק און רופט איהר קינד מיט די ווערטער: „קום אַהיים, קום אַהיים״!

בעריהמט איבער דער גאַנצער וועלט זענען די קעניגליכע קברים פון דער מינג דינאַסטיע.

דער אַרויפגאַנג פון דער מינג דינאַסטיע אויפ׳ן כינעזישען קייזער טהראָן איז איינע פון די וואונ־דערליכסטע געשעהענישען אין דער וועלט געשיכטע.

דעם הערשער פון די מאָנגאָלען קובלאי־כאַן האָט זיך אין 13־טען יאָהרהונדערט איינגעגעבען צו פעראייניגען אַלע אַזיאַטישע מלוכות און פעלקער אין איין גרויסע קייזערטום, און ווען ער איז אין יאָהר 1294 געשטאָרבען, אין עלטער פון 83 יאָהר האָט ער איבערגעלאָזען זיינע יורשים די ממשלה איבער אַ גוואַלדיגער מלוכה, וואָס האָט זיך געצויגען פון די הימאַלאַיען בערג ביז צפון סיביר און פון דעם שטילען אָקעאַן ביז די גרעניצען פון פוילען.

די ראַזיגע וועלט מלוכה, די גרעסטע וועלכע עס האָט ווען עס איז עקזיסטירט האָט זיך געהאַלטען אונטער דער ממשלה פון די מאָנגאָלישע מושלים 73 יאָהר נאָך דעם טויט פון איהר גרינדער. נאָכ־דעם איז זי פונאַנדערגעפאַלען. דער לעצטער פון דער דינאַסטיע מושלים, שונדטין, איז אַרויף אויפ׳ן טהראָן אין יאָהר 1331 און האָט געקיניגט אין משך פון 35 יאָהר. און אונטער דער ממשלה פון דעם כאַראַקטערלאָזען בעל תאוה, ווי שונדטין איז גע־ווען, האָט זיך דער גרעסטער טייל פון די פעלקער און שטאַטען, וואָס קובלאיכאַן האָט פריהער געהאַט בעזיגט, זיך צובונטעוועט, און די גוואַלדיגע מלוכה איז געוואָרען אַנ׳אַרענע פון אומאויפהערליכע אינער־ליכע בלוט פערגיסונג.

אין יענער צייט האָט אַנ׳אַרבייטער פון דער נאַנקינער פּראָווינץ אָפּגעגעבען איינעם אַ קינה מיט׳ן נאָמען טשו אין אַ קלויסטער. אום איהם צו דערציהען פאַר אַ גייסטליכען. טשו איז אָבער די קאַריערע נישט געפעהלען געוואָרען. און ער איז אַנטלאָפען פון דעם קלויסטער און אַוועק פאַר אַ זעלנער אין דעם קייזערליכען חייל. זיינע ידיעות וואָס ער האָט מיטגעבראַכט פון קלויסטער, און זיינע נאַטירליכע פעהיגקייטען, האָבען איהם גע־בראַכט נוצען, און ער האָט זיך געשטעלט בראש פון רעוואָלוציאָנערען. ער האָט געמאַכט גרויסע פאָרטשריטען. זיין נאָמען אַלס געשיקטער קאָמאַנדיר האָט זיך פערשפּרייט און די צאָהל אַנהענגער זיינע האָט זיך אַלץ פערגרעסערט. טשו איז מיט זיין אַרמעע זיגרייך געגאַנגען פאָרווערטס און סוף כל סוף האָט ער אונטערגענומען אַ שלאַכט געגען פּעקין. דער רעזידענץ פון דעם טאַטאַרישען קייזער. דער פועל יוצא פון דער שלאַכט איז געווען, אַז שונדטי איז אַנטלאָפען. טשו איז אין יאָהר 1366 אַריין אין פּעקין און האָט פערנומען דעם טראָן אַלס קייזער טאַי־טוו.

אַזוי איז ער געוואָרען דער גרינדער פון דער כינעזישער מינג־דינאַסטיע, וועלכע האָט גע־האַלטען די הערשאַפט אין משך פון דריי הונדערט יאָהר. אין יאָהר 1644 איז די מינג־דינאַסטיע גע־צוואונגען געווען אָפּצוטרעטען די הערשאַפט דער מאַנדזשורישער דינאַסטיע, וועלכע איז אַראָפּגעזעצט געוואָרען ערשט אין יאָהר 1912. אָבער נישט גע־קוקט אויף דער מפּלה, האָט זיך דער נאָמען פון דער מינג־דינאַסטיע אַלס דער העלדישסטער איינ־געקריצט אין מח פון כינעזישען פאָלק, און נישט ווייט פון פּעקין געפינען זיך די מינג־קברים, וואו די קיסרים פון דער דינאַסטיע זענען בעגראָבען.

איצט זענען די אַלע קברים, וועלכע שטעלען פאָר מיט זיך אַנ׳אַרכעאָלאָגישע וואונדער. שטאַרק פערלאָזען און האַלב חרוב, ווייל מען פאַסט אויף זיי מעהר נישט אויף. דאָס כינעזישע פאָלק און זיינע הערשער גלויבען, אַז די רייצען איז אַנ׳אומ־גליקליכע צאָהל, און דעריבער ווילען זיי נישט האָ־בען קיין עסקים מיט די דרייצען קברים. און אין דעם גורל פון דער מינג־דינאַסטיע האָט די צאָהל 13 טאַקע געשפּילט אַ פאַטאַלע ראָלע; ווען דער דרייצעהנטער קייזער איז געלעגען אין קבר, איז געפאַלען די דינאַסטיע, דער פערצעהנטער קיי־זער האָט זיך אויפגעהאָנגען אויף אַ בוים און מעהר איז שוין נישט געווען קיין מענש, וואָס זאָל אויפ־פּוצען אויך פאַר איהם אַ מוזאָלע אין דעם טהאָל פון זיינע טויטע אבות, ווייל די מאַכט האָבען שוין פערכאַפּט די שונאים פון דער דינאַסטיע.

אַמאָל פלעגט מען, בעת אַ כינעזישע לויה ברענגען אויפ׳ן קבר פון דעם פערשטאָרבענעם מענשליכע קרבנות. דער מנהג איז ביסלעכווייז אונ־טערגעגאַנגען.

צעמענט

פון אַלע צעמענט פאַבריקען פון דער פּוילישער רעפּובליק וואַגאָן־ווייזע צו אָריגינעלע פאַב־ריקס פּרייזען, בעשטעטיגט דורכ׳ן צעמענט־סינדי־קאַט פּעסעל־ווייז פון לאַגער צו קאָנקורענץ־פּרייזען עמפּפעהלט

Łódzki Związek Handlowy

H. ŻMIGROD i S-ka

Konstantynowska 99, tel. 15-60

שווערער קאַמף פון דער האָלץ־אינדוסטריע אין פוילען

די איצטיגע לאַגע אויפ׳ן האָלץ־מאַרק און די הערשענדע פּרייזען—פּרי־וואַטע וועלדער פערקויפען ביליגער האָלץ ווי די מלוכה׳שע וועלדער

דער הויפּט־פּראָבלעם פון דער פּוילישער האָלץ־אינדוסטריע איז איצט דאָס פערקויפען מיט ריווח דעם שניט־מאַטעריאַל, דעם פּראָדוקט פון דעם פערהעלטנישמעסיג טייער בעצאָהלטען האָלץ אין רונדען צושטאַנד. די פּראָווינצען צאָהלען הויכע פּרייזען פאַר רונד־האָלץ אין דער האָפנונג, אַז מען וועט היי־יאָהר אַ סך בויען אין לאַנד און אַז אויך אין אויסלאַנד וועלען די פּרייזען העכער ווערען.

די שטייגענדע טענדענץ פון די רונד־האָלץ פּרייזען, וועלכע האָבען זיך אויסגעבילדעט נאָך איידער עס זענען פעסטגעשטעלט געוואָרען די פּרייזען אויף דעם שניט־האָלץ־מאַרק, איז אין פוילען געווען אַנ׳ערשיינונג, וועלכע חור׳ט זיך איבער ווייט אַ פּאָר יאָהר און האָט נישט געבראַכט קיין שאָדען דער האָלץ־אינדוסטריע. די סיבה דערפון איז געווען, וואָס די פּרייזען אין אויסלאַנד האָבען זיך דאַן געבעסערט און די האָלץ־אינדוסט־ריעלער האָבען טראָץ דער צו־פריה שטייגענדיגער טענדענץ געקאָנט פערקויפען זייער סחורה מיט אַ רעעלען סוחר׳ישען ריווח.

היי־יאָהר האָבען זיך די פערהעלטנישען אַזוי אויסגעבילדעט, אַז די האָלץ־אינדוסטריע און דער מסחר האָבען אויסצושטעהען אַ שווערען קאַמף.

אַ סך ביי־וויליגע עלעמענטען האָבען זיך איצט פעראייניגט און שטעהען פייגרליך אַ קעגענאיבער די קעמפּענדיגע. לויט דער היינטיגער לאַגע ווערען די פּרייזען פון שניט־מאַטעריאַל נישט רעגולירט לויט דעם פּרינציפּ פון אָנגעבאָט און נאָכפראַגע, נאָר זיי ווערען אונז פּשוט דיקטירט אויף דעם אויסלענדישען מאַרק דורך אויסלענדישע אימפּאָר־טערען און מיר מוזען זיך וואָנטשעל ריכטען לויט די ראַזיגע פּרייזען.

די פּרייזען אין אויסלאַנד זענען לעת־עתה אַזוי נידריג, אַז אויב עמיצער וויל זיין סחורה אַוועק שטופען, דאַן מוז ער זי פערקויפען מיט היזק.

עס איז כדאַי צו בעמערקען, אַז דייטשלאַנד, פוילענס גרעסטער האָלץ־אָפּנעהמער קויפט איצט נישט קיין סך. ווען מען בעריקזיכטיגט נאָך, אַז די ראַזיגע סחורה מוז זיין „וועג־פאַלענער״, פּויל־און ברוך־פרייז, שאַרף־קאַנטיג געקלאַסט, ד.ה. ערשט קלאַסיג אַרויסטירירט, דאַן ווייסט יעדער ווי־פיל סחורה עס ווערט צוריקגעשטויסען. מען מוז נאָך נעהמען אין אַכט צינזען פון קאַפּיטאַל.

אין פוילען צאָהלט מען אין פּריוואַטען פער־קעהר פון 18 ביז 24 פּראָצענט, באַנק־צינזען 10 ביז 13 פּראָצענט.

קודם כל מוזען די פּרייזען פאַר רונד־האָלץ צוריקגעהען, עס איז כאַראַקטעריסטיש פאַר אונזערע פערהעלטענישען, אַז די האָלץ־פּרייזען אין די פּרי־וואַטע וועלדער זענען בעדייטענד צוריקגעגאַנגען, בשעת אין די רעגירונגס־וועלדער ווערען די הויכע פּרייזען נאָך כסדר קינסטליך געהאַלטען און די מלוכה פערמאָגט 2,861,032 העקטאַר וואַלד און איז אַזוי אַרום דער גרעסטער וואַלד־בעזיצער אין לאַנד, הגם זי פערמאָגט קוים 31 פּראָצענט אין פערהעלטעניש צום פּריוואַטען אייגענטום.

אַז אונזער האָלץ־אינדוסטריע און האַנדעל נאָטירט אַפילו נישט קיין פאַלסימענטען, טראָץ דער שלעכטער קאָניונקטור, איז צו פערדאַנקען דעם פאַקט, וואָס זי איז געבויט געוואָרען אויף אַ סאָלי־דער באַזע, האָט אייזען־קאַפּיטאַל (פערהעלטניש־מעסיג ווייניג) און האָט פערשטאַנען אויסצונוצען די פריהערדיגע יאָהרען פון דער גוטער קאָניונק־טור. די סיבות, פאַרוואָס דער עקספּאָרט איז צוריק געגאַנגען, זענען קלאָר, ווייל נישט יעדער אינ־דוסטריעלער איז געצוואונגען, זיין סחורה צו פער־שענקען.

יורידישע עצות

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רע־דאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט״ ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווע־רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט״.

ביים דערלאַנגען ש׳ענטפערען אויף אַ יורידישע עצה, [illegible] דער קופּאָן [illegible] פון טאָג, ווען די אַנפראַגע [illegible]. אויף אַנפראַגען אָהן קופּאָן ווערט קיין ענטפער נישט געגעבען [illegible].

9509. אַ טרייער טעגליכער לעזער פון באַ־לוטער מאַרק.

אַ חוב אויף אַ משכון ווערט טאַקע בעפאַרצוגט לגבי אַנדערע חובות אָבער נאָר אין דעם פאַל, ווען דער משכון געפינט זיך אין רשות פון מלוה, אַלענפאַלס נישט פון בעל־חוב.

9510. י. וו. פון ביגל־גאַס.

געזעצליכע אַנטעלעגענהייטען זעהען נישט קיין מאָטיוו דאַגעגען די שוואַנגערשאַפט פון דער פרוי איז יאָ אַ מאָטיוו אָפּצולעגען די מילי־טערישע איבונגען.

9511. צ. ב.

אויב איהר האָט פערלוירען אַ געריכטס־אור־טייל מוזט איהר זיך ווענדען אין זעלבען געריכט מיט אַ בקשה, אַז מען זאָל אייך אַרויסגעבען אַנ׳־אָפּשריפט. אַזאַ אָפּשריפט וועט איהר אָבער ערשט בעקומען נאָכדעם, ווי ס׳וועט אויסגעהערט ווערען די מיינונג פון געגנערישען צד.

R. P. 9512.

פּרינציפּיעל ווערט אַ ליצימאַציע בעשטימט אויף אַ טערמין לענגסטענס ביז 6 וואָכען.

דער אַרטיקעל 1029 פון אוסט. וועגען דער ציווילער געריכטס־פּראָצעדור קאָן מיט דער הסכמה פון אַלע קרעדיטאָרען דער טערמין פון דער ליציטאַציע אָפּגעלייגט ווערען אויף אַ לענ־גערען טערמין.

Dr. Z. Rakowski

[illegible] ..., 9, טעל. 27-81.

[illegible]

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן.

נור איינציגע גאַסטראָלען

פון קינסטלער־פּאָר פון מאָסקווער קונסט־טעאַטער

מאָריס לאַמפּע

און די זינגערין **פאַניאַ מענדעלעוויטש**

— מיט׳ן אָנטייל פון — **א. אייזענבערג**

וואַרשאָווער קאָמיקער

שבת, דעם 27־טען, זונטאַג, דעם 28־טען, דינסטאַג, דעם 30 טען יולי 9 אָוועגד

פּרעמיערע! צום ערשטען מאָל אין לאָדז! **פּרעמיערע!**

נייע אויסשטאַטונג! גרויסע העררליכע אויפפיהרונג!

דאָס גרויסע מייסטערווערק פון אונזער בעליבטען פאָלקס־שרייבער שלום עליכם

מוזיקאַלישע קאָמעדיע אין 4 אַקטען פון שלום עליכם. הויפּטראָל „שלמה׳לע סאָ־ראַקער״ — מ. לאַמפּע.

200,000

פּרייזען פון 80 גר. ביז 3 זלאָטעס.

שבת, דעם 27־טען, 4 נאָכמיטאָג, מאָנטאַג, דעם 29־טען 9 אין אָוועגד

לעצטע 2 מאָל! פּרייזען פון 50 גר. ביז 2 זל. לעצטע 2 מאָל!

טוביה דער מילכיגער

אין 4 אַקטען מיט געזאַנג פון אונזער פאָלקס־שרייבער שלום־עליכם

הויפּט־ראָל טוביה — מאָריס לאַמפּע, צייטעל — פאַניאַ מענדעלעוויטש.

ס׳נעמט אָנטייל דאָס גאַנצע פּערסאָנאַל. בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע

אַדמיניסטראַטאָר: מ. ארנוואַלד. מוזיקאַלישער לייטער: ל. זעלמאַן.

אַנאָנס! אין פאָר־בערייטונג סטעמפּעניו פון שלום עליכם

דאס יודישע לעבען
אין סאוויעטען-רוסלאַנד

יודישע אַרבייטער צולויפען פון סאוויעטישע פאבריקען

מאָסקווע, (י.ט.א.) ווי עס גיט איבער דער „עמעס" האָבען די בעמיהונגען איינצואָרדנען הונדערטער יודישע יונגעלייט אויף סאָוויעטישע פאַבריקען זיך אויסגעלאָזט מיט גאָרנישט. די ציימונג ווייזט אָן, אַז מען מוז איינמאָל פאַר אַלעמאָל אויסוואַגען די „סודות פון חדר" און דערצעהלען דעם אמת, אַז אויסער אין קערטש האָט זיך די איינאָרדנונג פון יודישע יונגעלייט געענדיגט מיט אַ דורכפאַל.

די ציימונג גיט איבער, אַז אין די פאַבריקען און קויהלען-גרובען פון דאָנער באַסיין האָט מען געשיקט 200 יודישע יונגעלייט, וועלכע זענען אָבער פון דאָרט ענטלאָפען און זיך אומגעקעהרט אונצופרידענע צוריק אין זייערע שטעטלעך.

דער „קאָמזעט" פון טולטשין האָט געשיקט 300 יודישע יונגעלייט קיין אַרטיאָמאָווסק אויף אַרבייט. די אַדמיניסטראַציע פון דער פאַבריק האָט אָבער זיי אַריבערגעוואָרפען פון איין פאַבריק אין דער צווייטער, נישט בעשטימענדיג פאַר זיי קיין אָרט צום שלאָפען, מען האָט זיי אויך געצאָהלט נישט מעהר ווי 60 קאָפּיקעס אַ טאָג פאַר דער אַרבייט אין דער צייט ווען מען האָט זיי געדאַרפט צאָהלען אַ רובל מיט 50 קאָפּיקעס. אַלס רעזולטאַט פון אַזאַ בעהאַנדלונג זענען זיך די יודישע אַרבייטער צעלאָפען.

אין אומאַן האָט דער „קאָמזעט" געזאָלט שיקען 100 פון דער דעקלאַסירטער יודישער יוגענד אויף בוי-אַרבייט קיין דניעפּר-פּעטראָווסט. צוליב דעם הערשענדען כאָאָס, האָט זיך אָבער דערפון גאָרנישט אויסגעלאָזט. דאָסזעלבע האָט פּאַסירט אין מאָהילעוו-פּאָדאָלסק פון וואַנען דער „קאָמזעט" איז געווען גרייט צו שיקען 300 יודישע יונגעלייט אויף אַרבייט.

בעסאַראַבישע יודען אין דער „יודישער אַגענץ"

קישינעוו (י.ט.א.) דאָ איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אַן אַלבעסאַראַבישע אַגענץ-בעראַטונג מיט'ן צוועק אויסצוּוועהלען אַ פאָרשטעהער פון בעסאַראַבער יודענטום אין דער יודישער אַגענץ. אַלס דעלעגאַט איז אויסגעוועהלט געוואָרען ד"ר י. מוטשניק און אַלס קאַנדידאַטען ד"ר וועסטערמאַן און י. בראָדסקי.

ווענען גוזיקס יודישע טרופּע

מאָסקווע (י.ט.א.) די פראַגע צו די יודישע טעאַטערס-טרופּע פון גוזיק'ן, וואָס שפּילט שוין דעם צווייטען סעזאָן אין מאָסקווע, האָט אַ רעכט צו שפּילען, ווערט איצט איבערגעגעבען דורך דעם מאָסקווער „עמעס" צו דער אַזוי-גערופענער „אַרבייטער און פּויערים-אינספּעקציע" וואָס קאָנטראָלירט אַלע פּערבערעכערישע זייטען פון דעם סאָוויעטישען אַפּאַראַט.

דער „עמעס" פיהרט שוין צוויי יאָהר צייט אַ פערביסענעם קאַמף געגען גוזיק'ן און זיין טרופּע, אַלס אַ שונד-טרופּע. נישט קוקענדיג אויף דעם דאָזיגען קאַמף שפּילט גוזיק ווייטער אין מאָסקווע און שטעלט פאָר אַזעלכע פּיעסען ווי „ציפּקע פייער" „שאַ, שאַ, דער רבי געהט" און אַנדערע אָפּערעטעס פון דעם דאָזיגען מין, וואָס אין מאָסקווע זענען נאָך פערהאַן גענוג בעלנים צו זעהען אַזעלכע טעאַטער-פאָרשטעלונגען.

דער „עמעס" האָט שוין געשריבען אַלערליי אַרטיקלען, פערלאַנגענדיג, אַז מען זאָל דער טרופּע נישט ערלויבען צו שפּילען, אָבער סיי דער מאָסקווער קאָמיטעט, וואָס האָט צו זאָרגען איבער דעם רעפּערטואַר פון די טעאַטערן, סיי די מאָסקווער צענזור, האַלט, אַז גוזיקס יודישער טעאַטער מעג עקזיסטירען, און אַז דער „עמעס" טשעפּעט זיך צו איהם אומזיסט.

זעהענדיג, אַז די פּאָרשטעהער פון דער אַלגעמיינער סאָוויעטישער מאַכט זענען פאַר גוזיק'ן, האָט דער „עמעס" איצט בעשלאָסען איבערצוגעבען די גאַנצע אַנגעלעגענהייט צו דער „אַרבייטער-אינספּעקציע", וואָס וועט זיך דאַרפען פונאַנדערקלויבען אויב די צענזור און די מאָסקווער רעפּערטואַר-קאָמיסיע האָט געהאַנדעלט ריכטיג, ערלויבענדיג די גאַנצע צייט גוזיק'ס טרופּע צו שפּילען פּיעסען, וואָס די יודישע קאָמוניסטישע סעקציע האַלט, אַז זיי זענען וואולגאַר און רעליגיעז.

אַרבייטער ענטזאַגען זיך אָנצונעמען א רעזאָלוציע געגען אַנטי-סעמיטיזם

מאָסקווע (י.ט.א.) די אַרבייטער פון דער פאַבריק אין סמאָלענסק האָבען זיך ענטזאַגט אָנצונעמען אַ רעזאָלוציע געגען אַנטיסעמיטיזם.

בשעת עס איז אויף דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון די אַרבייטער פאָרגעלעגט געוואָרען אַ רעזאָלוציע צו בעקעמפען דעם אַנטיסעמיטיזם איז אויסגעבראָכען אַ גרויסער טומעל. די גרעסטע צאָהל אַרבייטער האָבען זיך אַרויסגעזאָגט געגען דער רעזאָלוציע און די רעזאָלוציע איז טאַקע דורכגעפאַלען.

סעקרעטאַר פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי האָט געקוילעט יודען בעת א פּאָגראָם

מאָסקווע (י.ט.א.) אַ דורכגעפיהרטע אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער סעקרעטאַר פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי אין מאָשענער ראַיאָן, טשערקאַסער קרייז, האָט אָנטיילגענומען אין דעם פּאָגראָם אויף יודען אין טשערקאַס, וואָס איז געמאַכט געוואָרען דורך פּעטלורישע באַנדעס.

דער דאָזיגער סעקרעטאַר וואַסילי סאַווטשענקאָ האָט בעשטימט אַלס מיליציע-שעף זיינעם אַ חבר פון דער באַנדע און צוזאַמען האָבען זיי די גאַנצע צייט זינט דער רעוואָלוציע געהאַט די מאַכט איבער'ן ראַיאָן. צו זיי איז אויך צוגעשטאַנען דער פּאַרטיי-אַגיטאַטאָר פון דעם קאָמוניסטישען ראַיאָן-קאָמיטעט, ניקאָלאַי גוליע, וועלכער האָט אויך געהאַט אַ נאָהענטען שייכות צו די באַנדעס, וואָס האָבען אין די פּאָגראָם-יאָהרען געבושעוועט אין טשערקאַסער געגענד. איצט זענען אַלע דריי אויסגעשלאָסען געוואָרען פון דער פּאַרטיי און זענען איבערגעגעבען געוואָרען צום געריכט פאַר זייערע אַלטע זינד.

לעבט אין ווילנע אין גרויס דחקות
און ווייסט נישט, אַז ער האָט אַ טאַטען אַ מיליאָנער
(פון די נאַכוועהעענישען פון דער גרויסער וועלט-מלחמה)

פון מאָהילעוו שרייבט מען: אין 1911-טען יאָר האָט פון דעם שטעטעל אַמטשיסלאָוו, מאָהילעווער גובערניע, עמיגרירט קיין גאַלוועסטאָן, אין צפון-אַמעריקע, די יודישע פאַמיליע דיסקין, וועלכע איז בעשטאַנען פון 6 פערזאָן אַ טאַטע-מאַמע און 4 ברודער. דער 5-טער ברודער הירש דיסקין איז דעמאָלט געווען אין ווילנע וואו ער האָט אַלס רעקרוט געדינט אין איינעם פון די היגע פאָלקען.

אין 1914-טן יאָר האָט די פאַמיליע דיסקין פערלאָזען די קאָלאָניע אין גאַלוועסטאָן און האָט זיך אַריבערגעפעקעלט קיין בראַזיליען וואו זי האָט זיך באַזעצט אויף אַקער-לאַנד אין די ברייטע, אומענדלעכע פּרעריעס פון די בראַזיליאַנער סטעפּעס.

אין דעם זעלבען יאָר איז ווי בעקאַנט אויסגעבראָכען די וועלט-מלחמה און הירש דיסקין איז אַוועק אויפ'ן פראָנט וואו ער איז אָפּגעווען ביזן סאַמע פרידענס-שלום אין 1918-טן יאָר.

צוריקקומענדיק קיין ווילנע האָט ער זיך דאָ באַזעצט און אַגעפיהרט אַ פאַמיליען-לעבען.

הירש דיסקין, נישט וויסענדיק אַז זיינע עלטערען און ברידער האָבען זיך פאַר דער דאָזיגער צייט אַריבערגעטראָגען קיין בראַזיליע האָט אַ לאַנגע צייט גרויס מי געלייגט אויסצוגעפינען זיינע עלטערען אין אַמעריקע, אָבער נישט דער „פאָרווערטס" און נישט די הילפס-קאָמיטען אין אַמעריקע האָבען איהם נישט געקענט געבען די ריכטיגע אָנווייזונגען וואו אייגענטליך זיין פאַמיליע געפינט זיך.

דערווייל איז ביי הירש דיסקין, די מאַטעריעלע לאַגע געוואָרען אומערטרעגליך שווער. אָהן אַרבייט און אָהן שטיצע, האָט זיין גאַנץ הויז-געזינט געלעבט אין גרויס דחקות און נויט, נישט האָבענדיג ווי אַזוי אַ טאָג איבערצוקומען.

דיסקינס אַן'איבערגעגעבענער פריינד, וועלכער איז מיט עטליכע יאָהר צוריק אַרויסגעפאָהרען קיין רוסלאַנד האָט אָבער נישט גערוהט און כסדר געזוכט די שפּורען פון דיסקינס קרובים, ווייט ערגיץ אין מאָהילעווער גובערניע.

ענדליך איז די בעמיהונגען פון דיסקינס חבר געקרוינט געוואָרען מיט ערפאָלג. ער האָט זיך דערוואוסט, אַז דיסקינס אַ קרוב וואָס וואוינט אין אַ פערוואָרפען ווייס-רוסיש שטעדטעל בעקומט רעגולער בריף און דאָלאַרען פון דיסקינס עלטערן און ברידער.

מיט גרויס מאַטערניש און דורך פערשידענע מיטלען איז דיסקינס גוטען פריינד געלונגען אַרויסצובעקומען פון „הערציגען" קרוב דעם אַדרעס פון דיסקינס עלטערן אין בראַזיליע.

דערהאַלטענדיג די ריכטיגע אַדרעסען האָט הירש דיסקין תיכף אַוועקגעשריבען אַ בריף צו די עלטערן, פאָרשטעלענדיג זיי זיין פערצווייפעלטע לאַגע.

עס זענען אַוועק געצעהלטע וואָכען און הירש דיסקין האָט בעקומען 2 הערציגע בריף פון זיין טאַטען און פון די ברידער. אין די בריף מעלדען זיי איהם, אַז זיי האָבען אַרויסגעשיקט פאַר איהם און פאַר זיין הויזגעזינט שיפס-קאַרטען און רייזע-קאָסטען קיין בראַזיליע.

אין זיין בריף, אַדורכגעווייקטען מיט הייסע טרערען טיילט מיט הירש דיסקינס אַלטער טאַטע פון בראַזיליע, אַז ער פערמאָגט דאָרט 6 איינגענע מאַיאָנטקעס מיט אַ גרויסען איגווענטאַר, וועלכע בעטרעפען מיליאָנען אויף אונזער געלד און, אַז זיי זענען גרייט איינצואָרדנען איהם אויפ'ן בעסטען אופן ווי נאָר ער וועט קומען אַהינצו.

אַזוי אַרום, איז עס בלויז דורך אַ גליקליכען צופאַל, אָפּגעגאַלטען צו ראַטעווען אַ יודישער פאַמיליע אין ווילנע פון רואין און אונטערגאַנג און אויך צונויפצוברענגען צוזאַמען די פערוואָגעלטע מיטגלידער פון אַ יודישער משפחה, וועלכע האָבען אין משך פון גאַנצע 18 יאָהר צייט, זיך אַרומגעזוכט ווי מיט ליכט איבער'ן גאַנצען כדור-הארץ.

ביכער אויף ראטעס!

אַלע ליבהאָבער פון יודישען בוך האָבען איצט אַ גוטע געלעגענהייט זיך אַנצושאַפען, אויסצאָהלענדיג יעדע וואָך קליינע ראַטעס, די ווערק פון די יודישע קלאַסיקער: מענדעלע, פרץ, שלום-עליכם, נאָמבערג, ליחוק, אַפּאַטאָשו, גלאַזמאַן, רייזענס לעקסיקאָן, זכרונות פון אַב-קאָן און אַלע אויסגאַבען פון די פערלאַגען: „קולטור-ליגע", „בושאָוע", יאַטשקאָווסקי.

די 10 בענדער פון זשאַן קריסטאָף מיט'ן בוך פון סט. צווייג העכנע ר. ראָלאַן, וואָס האָבען ביז איצט געקאָסט 52,50 זל. בעקומט מען איצט נאָר פאַר 22.80

בעמ.: יעדער, וואָס קויפט ביכער פאַר 10 זל. וועט בעקומען דאָס בעריהמטע בוך אויף מערב—קיין נייעס פון רעמאַרק נאָר פאַר 1,50 זל.

בוכהאנדלונג נ. בערלינסקי
אלט-שטאט 12, לינקע אָפיצינע, 2-טער שטאָק

גאלדענע גריקען
(ראמאַן)

(87

— איך האָב מורא, איהר וועט איהם געפינען אין טייך, אויב איהר וועט איהם בכלל געפינען, — האָב איך געענטפערט — מיין איינציגע האָפענונג איז, אַז ער איז אַוועק אויף יענער וועלט נישט אַליין, נאָר ער האָט מיטגענומען דאַ-קאָסטאַ'ן.

גאַרדאָן האָט זיך אויפגעשטעלט.

פונקט ווי אַ קלייד האָט ער אַרונטערגעוואָרפען פון זיך די פוילקייט און פאַמעליכקייט, און זיינע אויגען האָבען זיך אָנגעצונדען מיט ענטשלאָסענהייט און ענערגיע.

— איך וועל טון אַלץ וואָס איך קאָן. מאָרגען וועט די פּאָליציי ווידער בעטען אָפּצולייגען אייער פאָרהער, און איך מיין, אַז אין אייער אינטערעס וועט עס זיין, די דאָזיגע השתדלות אונטערצושטיצען. אַלענפאַלס, וועלען מאָרגען קלאָהר ווערען איינגאַנצען אונזערע פּאָזיציעס, און מיר וועלען זעהן, צי דאַרפען מיר קעמפען אויף דער אויספאָרשונג, אָבער אַריבערפיהרען דעם קאַמף אויפ'ן פּראָצעס. אגב, צי וואָלט איהר נישט געקאָנט מיטטיילען מיר אַדרעסען פון אייערע פריינד אין אַרגענטינע, וועלכע וואָלטען געקאָנט פעסטשטעלען אייער פערזאָן?

איך האָב איהם איבערגעגעבען די אַדרעסען פון עטליכע חשוב'ע מענשען, וועלכע האָבען געוואוסט וועגען מיין אָפּפאָהר קיין ענגלאַנד. ער האָט די אַדרעסען אַריינגעלעגט אין טאַש!

— איך וועל זיי היינט שיקען אַ דעפּעשע. פערגעסט נישט צוצושיקען צו מיר לאָזאַנען. מיט דער מיס סאָלאַנג וועל איך זיך שוין אַליין צוזאַמענרעדען.

ער איז אַוועק, איבערלאָזענדיג מיך אַליין.

וואָס שייך דער פּראָפעסיאָנעלער פערטיידיגונג, האָב איך איצט געפיהלט, אַז איך האָב מיין ענין איבערגעגעבען אין זיכערע הענד.

דאָס איינציגע, וואָס האָט מיר נישט ספּעציעל געשמעקט און אַפילו בעאומרוהיגט, איז געווען די קלאָהרע כוונה פון גאָרדאָן צוצוציהען מאַריאַ'ן צום פּראָצעס אַלס עדות.

איך האָב אָבער פעסט בעשלאָסען צו שטערען, אַז דאָס זאָל נישט פאָרקומען.

אין פראַנקרייך וואָלט איהר פרוב צו דערהרג'ענען פראַדאָ'ן נישט אָנגעטראָפען אויף קיין נקמה-געפיהל, מצד דער ברייטער געזעלשאַפט, מחמת די פראַנצויזען וואָלטען גוט פערשטאַנען איהרע געפיהלען.

אָבער דאָ, אין לאָנדאָן...

איך האָב זיך גוט פאָרגעשטעלט ס'אַראַ היניטישע געבילדעריי עס וועט זיך אָנהויבען אַרום דעם נאָמען פון דער אָרימער מיידעל, ווען מען וועט זיך דערוויסען וועגען איהר שייכות צו גואַרעס'ן.

וואָס פאַר אַן'אויסוואָרף פראַדאָ זאָל נישט געוועזט זיין, איז ער דאָך געווען אַן'ענגלענדער, און ענגלענדער וועלען בשום אופן נישט מוחל זיין אַ פרעמדלענדערין איהר פרוב צו דערמאָרדען איהם.

ניין! ווי מיין לאַגע איז נישט געווען, האָב איך, בעשלאָסען האָט מאַריאַ'ס ראָלע אין דעם ענין נישט געטאָרט ענטפּלעקט ווערען.

עס איז געווען אינטערעסאַנט צו וויסען, וואָס עס האָט געשריבען וועגען מיר די פּרעסע.

עס איז געווען קלאָהר, אַז די רעפּאָרטערען זענען אַרומגעלאָפען איצט, ווי די רוחות, געאַרבייט מעשים, און געקאָפּיעט זיך אין מיין פערגאַנגענהייט, זוכענדיג אויסטערלישע געשעהענישען, כדי צו איבעראַשען זייערע חשוב'ע לעזער.

ווען דער פּאָליציאַנט האָט מיר אַריינגעטראָגען דאָס עסען, האָב איך איהם געפרעגט, צי עס איז מיר דערלויבט צו לייענען ציימונגען.

— איך ווייס נישט,— האָט ער געענטפערט אומענטשלאָסען — איך וועל אַ פרעג טון. וואָס פאַר אַ ציימונג ווילט איהר לייענען?

— קויפט פאַר מיר אַלע אָווענד-ציימונגען. נישט אַלע טאָג מאַכט זיך מיר די געלעגענהייט צו ווערען בעשולדיגט אין אַ מאָרד-טאַט...

אין אַ האַלבע שעה שפּעטער איז ער אָנגעקומען מיט אַ פּעקעל אָווענד-ציימונגען אונטערן אָרעם.

איך האָב פונאַנדערגעעפענט דעם „סטאַר", און גלייך דערזעהן, אַז גאָרדאָנס נביאות וועגען דעם אַז אין משך פון עטלעכע שעה וועל איך ווערען דער בערימטעסטער פון ענגלאַנד איז מקוים געוואָרען.

„סאָלאָמאָן נאָטאַן איז דערהרגעט געוואָרען"
„דער מערדער זעהט אויס, ווי זיינער אַ צווילינג-ברודער".
„ווער איז דזשעק בערמאַן?".
„אַ רייצעלהאַפטע דראַמע אין דער אַריסטאָקראַטישער געזעלשאַפט".

נאָך דעם גרויסען, ציקען קעפּל-שריפט זענען געגאַנגען דריי לאַנגע עמודים, אין וועלכע עס איז דערצעהלט געוואָרען וועגען דעם פריה-מאָרגען פאַרהער ביים אויספאָרשונגס-ריכטער, און וועגען דער קורצער, אָבער שווינדלענד-בלענדענדער קאַריערע פון גאַטאַנען מיט די לאָנדאָנער אַריסטאָקראַטישער געזעלשאַפט.

וואָס שייך דעם לאָרד גופא, איז די ציימונג משמעות געווען אַזוי קנאַפּ אינפאָרמירט, ווי איך אַליין.

און דאָך האָב איך זיך דערוואוסט, אַז דער קערפּער פון סאָלאָמאָן נאַטאַנען איז געפונען געוואָרען מיט דריי טעג צוריק אין מעבלירטע צימערן, און אַז אָנגעטוען איז ער געווען אין אַ מאַטראָסען-קאָסטיום.

דער מיליאָנער איז דער'הרג'עט געוואָרען דורך אַ קלאַפּ פון אַ קינזשאַל.

ווייזט אויס, אַז פאַרן מאָרד איז פאָרגעקומען אַ פערביסענער קאַמף, מחמת דאָס צימער איז פערשפּריצט געווען מיט בלוט, און די שפּורען פון'ם בלוט האָבען זיך געצויגען איבער די טרעפּען, מיט וועלכע דער מערדער איז ענטלאָפען.

(פאָרטזעצונג קומט)

קאנפערענץ פון בריאנ׳ען מיט׳ן פוילישען אמבאסאדאר

וועגען אקטועלע פוילישע ענינים

פאריז, 24 (ספ.טעל.) דער פוילישער אמבאסאדאר כלאפאווסקי האט נעכטען אבגעהאלטען, ין משך פון א גאנצער שעה, א קאנפערענץ מיט׳ן פראנצויזישען אויסערן-מיניסטער בריאן. אויף וויפיל ס׳איז בעוואוסט, שטעהט די קאנפערענץ אין צוזאמענהאנג מיט די געשפרעכען, וואס ווערען געפיהרט שוין א לענגערע צייט צווישען די רעגירונגען פון פראנקרייך און פוילען וועגען פערשידענע אקטועלע ענינים, בצוזנדערס וועגען די פראגען, וואס שטעהען אין צוזאמענהאנג מיט דער פראיעקטירטער פאליטישער קאנפערענץ צו ערלעדיגען דעם יאנג-פלאן, וועגען די דייטשע פאדערונגען צו עוואקואירען דאס רהיין-געביט א.א.וו.

וועגען דיזעלבע ענינים האט בריאן פאר דער קאנפערענץ מיט׳ן פוילישען אמבאסאדאר געהאט קאנפערירט מיט׳ן רומענישען אויסערן-מיניסטער מיראנעסקו, וועלכער געפינט זיך איצט אין פאריז.

דערשאסען 2 זשאנדארמען

פאר כאפען דעם קאמוניסט אסאלאז

ניט מען 30 טויזענד דינאר

בעלגראד, 24 (אטע) דאס אינערן-מיניסטעריום האט בעשטימט א בעלוינונג פון 30 טויזענד דינאר פאר כאפען דעם קאמוניסט אסאלאן, וועלכער האט נעכטען אויפ׳ן וואקזאל אין קאגוזא דערשאסען 2 זשאנדארמען, וועלכע האבען געוואלט אויסלעגיטימירען אסאלאנען.

פייערליך פראקלאמירט דעם קעלאג-פאקט

ניו-יארק, 24 (אטע). פרעזידענט הובער האט היינט אין ווייסען הויז פייערליך פראקלאמירט, אז דער קעלאג-אפמאך איז אריין אין קראפט. אלע אויסלענדישע דיפלאמאטען זענען געווען אנוועזענד.

בוכאריז אויסגעשלאסען פון קאמוניסטישען אינטערנאציאנאל

בערלין, 24 (ספ. טעל.) די עמיגראנטישע צייטונג „רול״ ברענגט די סענסאציאנעלע ידיעה, אז דאס פרעזידיום פון קאמוניסטישען אינטערנאציאנאל האט אנגענומען א בעשלוס אויסצושליסען פון אינטערנאציאנאל בוכארינען מיט נאך 6 אנפיהרער פון דער רעכטער אפאזיציע.

איין-יעהריגע „פאבאראוצעס״

װארשא, 24. (טעלעפאניש) דאס אייניהעו די איין-יעהריגע פאבאראוצעס (מיט א בילדונגס-צענז) אין מיליטער האט געזאלט פארקומען צווישען דעם 15. און 29. יולי. דאס קריגס-מיניסטעריום האט איצט רעציפירט אפצולעגען דאס אייניהען פון די ראזיגע פאבאראוצע אויפ׳ן 13. און 14. אויגוסט.

Dr. Różaner

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע קרענקהייטען
און מענער-שוואכע.
היילט מיט קווארץ-שטראהלען און רענטגען
DZIELNA 9 (Narutowicza), tel. 28-90.
נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8, פרויען פון 8—9
בעזונדער זאל פאר פרויען.

אכטונג לעטניקעס!

אין ווישנאווא-גורא

ביי ט. יאמניק, ווילע בענדעטאוויטש, נעבען פעלדשער יאנוצקא, בעקומט מען יעדען טאג פון 8 א זייגער פריה, דעם

„נייעם פאלקסבלאט״

לויט פערלאנג — ווערט אויך אבגעשיקט א היים.

Dr. J. BETTE

ספעציאליסט פאר אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 6. טעל. 44-95.
נעמט אן פון 8 ביז 11 און פון 4 ביז 6 אווענט

מאשין-לעכער

מאכט געשמאקע אויסגעצייכענטע ביי
ג. נארדמאן צעגעלניאנע 29

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע.

אנדזשעיא 5, טעל. 59-40

נעמט אן פון 8—10 פריה און פון 5—9 אווענד.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. L. Pikielny

ארצט
ספעציעל פראקטיקער נייר
הלזען-נאז-אויערן - קראנק
NAWROT 8
tel. 19-90
עמפפאנגט פון 4—7 אוו.
נעמט אויך אן אין דער
„Zdrowie.“ לעטשניצע
נאוראטנא 3 פון 12½
ביז 2 זייגער נאכמ.

Dr. HELLER

ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע קראנקהייטען
און מענער-שוואכע.
נאוראט 2 טעל. 79 88
נעמט אן ביי 10 פריה
פון 4—3 נאכמ. פאר פרויען
פון 4—5 נאכמיטאג
פאר ווארטע-זאל
לעטשניצע-פרויען

Dr. med. W. EYCHNER

גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11.
טעל 34-72
נעמט אן פון 6—8 אווענד

השבת אבדה.

נעכטען 3 א זייגער נאכמיטאג איז פערלוירען געווארען ביי דער ווארשא-ווינער באהן פאלגענדע וועקסלען, וועלכע ווערען ערקלערט פאר אומגילטיג: 1) א וועקסעל אויף 94 זל. אויסשטעלער סענדער און האלצן, קראקא, צאהלבאר 30/1 1930. 2) א וועקסעל אויף 300 זל. אויסשטעלער ראזענטאל, טשענסטאכאוו, צאהלבאר 27/10 1929. 3) א וועקסעל אויף 80 זל. אויסשטעלער מ. ליפמאן, אפאטאוו, צאהלבאר דעם 31/8 1929. 4) א וועקסעל אויף 77 זל. אויסשטעלער י. בורשטין, אזשעכאוו, צאהלבאר דעם 1/9 1929 5) א וועקסעל אויף 80 זל. אויסשטעלער ש. שטיינמאן, זאוויכאסט, צאהלבאר דעם 5/9 ד. י. 6) א וועקסעל אויף 100 זל. אויסשט. מארגענשטערן, וואנכאק, צאהלבאר דעם 1/10 ד. י. 7) א וועקסעל אויף 50 זל. אויסשט. ה. גאלדמאן, שענא, צאהלבאר דעם 10/9 ד. י. 8) א וועקסעל אויף 50 זל. אויסשט. ל. ווינער, קלעמענטאוו, צאהלבאר דעם 31/8 ד. י. 9) א וועקסעל אויף 50 זל. אויסשט. מ. גאלדוואסער, קלעמאנטאוו, צאהלבאר 1/9 ד. י. 10) א וועקסעל אויף 50 זל. אויסשט. אטלאס, צאהלבאר 15/9 ד. י. 11) א וועקסעל אויף 50 זל. אויסשטעלער אוליאנאוויטש, שענא, צאהלבאר 15/9 ד. י. 12) א פראטעסט אויף 200 זל. ר. קארמאן, שעדלעץ. אלע וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אומגילטיג. אפצוגעבען געגען בעלוינונג צו י. מ. רובין, קאנסטאנטינער 10.

מעכאנ. שלאסעריי און שווייסעריי

J. REDER

Łódź, Konstantynowska 11

מונטינג — אויספירונג
כ׳נעהם אן אלער-ארט שלאסעריי-ארבייט און צופאסען פערשידענע מאשינען-טיילען און שווייסונגען.
פאר שטריקער ווערט געליפערט טישען מיט מעסטערס פו 30 זל. אן. פאראמינערס פון 7 זל. אן.

כאלעווקע-צושניידער

ערשטקלאסיגע קראפט
איז נויטינ פון זאפארט.
אנמעלדונגען אונטער „ספעציאליסט״ אין אנאנסען-ביורא ס. פוקס, פיעטריקאווער 50.

קנה חכמה קנה בינה ואל תט מאמרי פי

אז די דארפסט ערלעדיגען כאנדאווע זאכן זאלסט דו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא
17 פיעטריקאווער 17
52 זאכאדניא 52

אז תלך לבטח דרכך

ווייל אין ביורא ביי ה׳ מאנעלא ווערט געוויסענהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלע סאנדאווע זאכען, ביטעס, קלאגוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען. קארנע און ציוויל אפעלאציעס, אדוואקאניעס, אינטערציזיעס, ספעציאליסט פון שותפות-אקטען, איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

מיט אכטונג
י. מאנעלא, פיעטריקאווער 17
דורכגאנג זאכאדניא 52.

ווי לאנג נאך וועט איהר אזוי ליידען

פון שוויים פון די פיס און פון שלעכטען ריח
נוצט נאר דעם „ראדיקאל״ פרייז 30 גר.
בעוואוסטען
און איהר האט א גוט מיטעל צו וואנצען צו בעקומען
ביים צענטראלען-פערקויפער גאלדבערג, פיעטריקאווער

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
בושעושינער 11, טעלעפאן 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד״ר אימיך נאז, האלז, אויערן קר.	3½—4½
ד״ר סערשנער קינדער-קראנקה.	9-11 3-4½
ד״ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12—[illegible]
ד״ר לוביטש הויט און געשלעכט-קר.	12½—1½
ד״ר שמירגעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—1
ד״ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	12½—1½
ד״ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	2—
ד״ר שמפרלאווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	3½—4½

פסיכא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען הי שטאמלען און היי פאקען-שטעכן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג, שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס, נערלאנג די ווייזען און שטאט, און לאבאראטאריום אננגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמע און
אימפפונגען געגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט.

ד״ר לאזשינסקי סטאמאטאלאג
צאהן-ארצט 10—1 3—6
קינסטליכע צאהן, קארענען, פלאמבען א. א. וו.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג

השבת אבדה

ס׳איז פערלוירען געווארען א וועקסעל אויף 100 זל., אויסשטעלער דוד בענצקאווסקי, צאהלבאר דעם 6 לוטי 1930 דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג. אפצוגעבען פאנסקא 12 רובינשטיין 8410

א קוואליפיצירטע קראפט= שפולעריין

ווערט פון זאפארט געזוכט. מעלדען זיך גדאנסקא (דלוגא) 10 צו פייגענבוים. 8412

וויכטיג פאר לעטניקעס

PALMA-PATENT

אנשטאט זיך צו בארגען א בעט אויף אבנוץ-געלד קויפט בעסער פאר׳ן זעלבען געלד

אנ׳עכט פאטענטירט בעט מיט א מאטראץ

PALMA-PATENT וואס איז פערזעהען מיט דער שוץ-מארק
פאר וועלכען מיר גאראנטירען אויף 3 יאהר.
אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל

ניקעל-בעטען, אמעריקאנקעס,
ניקעל-קינדער-בעטען, קינדער-וועגעלעך,
טיש-בעטען, סינדער-בענקעלעך
מעטער-מאס, אויף רעדלעך.

מאטראצען גערבעטע, שאטקאווע און קאנאדיסקע קאזעטקעס און טאפטשאנעס

בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס און ברוין 17 זל., פאלאווע-בעט. 14 זל. רעיעלע בעהאנדלונג. פאבריקס-פרייזען. זעמטליכע רעפעראטורן.
הורט לאדז, פאלנאצנא 24, טעל. 31-85. דעטייל

Dr. med. H. LAJCHTER

צאהן-כירורג
דזיאסעו-, קין-, גימען-, און צונג-קראנקהייטען.
Konstantynowska 9.
telefon 49-66
od 1½—5 po pol. 4604

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליאמס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 8 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

Dr. med. J. LUBICZ

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
איינלאגע פראצאזיס פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, הנ: הקלערקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע פיס, גארסעטען א. ז. וו.
עמפפאנגט פון 5—7 אין אווענד

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד״ר ראקאווסקי נאז האלז, אויערן קר.	10—11 8—6 7—8
ד״ר רוזשאנער הויט און געשל. א פא קר.	10—11 1—6
ד״ר גאלדשטיין- אויגען-קראנקהייטען פאלאק	1—2 7—8
ד״ר יוסטמאן נערווען קראנקהייטען	12—2 און אנ.
ד״ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען	10-12 4-6
ד״ר פאפירני פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5-6
ד״ר קאנטאר כירורגישע-קראנקהייט.	4-5 אנ. 1—2
ד״ר ווינבערג אינ. הערץ לונגען-קר.	12—1, 6—7
ד״ר סמוטעל רענטגען	10—12 4—6
א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט	3—7
ג. ראזעם צאהן-ארצט	9—2

צאהן-פארגרהיילונג, בעלייכטונגען, קראנען, פלאמבען א. א. וו.
בײ דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאמלער.
אימפפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיט אין דער שטאט.

ערצט.-קאסמעטיש. קאבינעט

פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אווענד

אנאנסען-פרייז: פארן טעקסט—18 גר. פריישאצ פון ערב יו״ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . —60 4
נאכ׳ן טעקסט—12 . . . . . —18 8
פאר א מיליטער-שורה: שטער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

אבאנעמענט-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 8 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל. פאר׳ן איינהאלט אין טערמינען די אנאנסען אין דער צייטונג איז די אדמיניסטראציע איז אפען צייטאג אין זונטאג

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“ Spółdz. z odpowiedz. udziałami Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg Członkami i druk „Najer Folksblat“ Piotrkowska 31.

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.